

Vuosijulkaisu 2002

APUTASSU

• Hara, Helmi, Lettu ja Thelma työelämään

• Kummikoiran jäljillä

• Peesarit - avustajakoirien käyttöönottajat

• Naksutin - tehomenetelmä koulutukseen

VARSINAINEN HELMI

Teksti: Jukka Miettinen

Ensimmäinen tapaaminen Helmin kanssa oli Tampereella tammikuussa 2001. Kävin silloin haastattelussa avustajakoira varten. Olin ihan varma etten tulisi saamaan koiraa, mutta kohtalon tiet olivat tutkimattomat. Muutaman viikon päästä sain kirjeen, jossa kerrottiin valinnasta avustajakoiran haltijaksi ja kahden viikon pituisesta koulutustilaisuudesta Lappeenrannan Marjolassa.

Kotiin palattuani alkoi varsinainen opettelu ja harjoitusten teko. Siitä voi olla varma että Helmi osaa kyllä opetetut asiat, mutta joskus se "päättää" olla tottelematta, ja hermot meinaa mennä. Tällä hetkellä tilanne on jo parempi, koska Helmi on hyvin asettunut elämäni, ja peesarini Pekka ja omat sukulaiset ovat olleet tukena koko ajan.

Kaupungillakin on tullut Helmin kanssa liikuttua, ja muutama kerran olen joutunut turvautumaan avustajakoira-korttiin, kun vartijat ovat meinanneet estää pääsyni ruoka-osastolle koiran kanssa.

Kun käymme vieraisilla kummien luona Siilinjärvellä, saa Helmikin vähän vapaata ja pääsee juoksemaan 5-vuotiaan Roopen (rottweiler) kanssa. Ne tulevat yllättävän hyvin toimeen keskenään.

Tänä keväänä edessämme on melkoinen haaste. Vietin merkonomiksi valmistumiseni jälkeen sapattiaikaa, kun töitä ei löytynyt. Näinä päivinä aloitan työkokeilun Majakassa, joka työllistää vammaisia kotikaupungissani Kuopiossa. Helmi on kuuleman mukaan tervetullut työkumppaninani.

HAUskaa sanomaa tassuavun tueksi

APUTASSU-TUOTTEET

T-PAIDAT	10,00 eur
LIPPIKSET	8,50 eur
PAITA+ LIPPIS	17,00 eur
PIPOT	10,00 eur
PINSSIT	3,40 eur

Hintaan lisätään postikulut

TILAUKSET: Tarja Haltsonen puh: 040- 521 3725,
sähköposti: tarja.haltsonen@avustajakoira.fi

APUTASSU
Vuosijulkaisu 2002

ISSN 1456-3584

Julkaisija

Avustajakoira – Assistenthund ry

Päätoimittaja

Ritva Lehtiö
 Antreksenkuja 4 A 3
 20320 Turku
 puh. 02-2485 027
 sähköposti: ekiritva@netti.fi

Sivunvalmistus ja painotyöt

Painola - Kaarina

Avustajakoira – Assistenthund ry
 puh. 040-811 88 60

Puheenjohtaja

Kalevi Sirviö
 Aukiotie 7
 88300 Paltamo
 puh. 08-871 778
 0400-385 714
 sähköposti: kalevi.sirvio@avustajakoira.fi

Kansi: Reetta ja Hara

Kuva: Mikko Säteri

APUTASSU on Avustajakoira ry:n vuosijulkaisu. Sivulla esiintyvät päähenkilöt edustavat nuorta ja tärkeää haaraa ikivanhassa koira-alan ammattikirjossa. Avustajakoiria on koulutettu maassamme vuodesta 1994 lähtien. Aputassut työskentelevät käyttäjänsä palveluksessa kaikkialla missä niitä tarvitaan – ja tarvetta löytyy enemmän kuin osataan kuvitellakaan.

Sisällysluettelo

sivu

Varsinainen Helmi	2
Puheenjohtajan palsta, Ordförarens spalt	4
Sihteerin palsta	5
Vuosikokous valitsi toimijat	6
Lämpimät kiitokset tukijoille	6
Reetta ja Hara pyörätuoliopissa	8
Roope vuoden avuliain meil Turus	9
Suru ilolla uusille urille	10
Lettua odotettiin kauan	11
Thelma tuli taloon – Milka sai seuraajan	11
Vauhtia uusien aputassujen hankintaan	13
Avustajakoirien vaikutus tutkitusti merkittävä	15
Avustajakoirakortti tietää	15
Suomalainen aputassu Europarlamentissa	16
Naksutinkoulutuksesta ja vähän muustakin	17
Naksutinkouluttaja Debi Davis, USA	18
Kake kimpassa Erikoiskuntoutuksessa	19
Koiran rakenteesta ja hieronnasta	20
Peesari – avustajakoirien ”käyttöönopastaja”	22
Lola – korpimetsästä kahvilaan	23
Kesäpäivillä osanottajaennätys	25
Peesari opettaa jämptiä koiran lukemista	26
Avustajakoiran hakijaksi, Hur ansöker man om en assistenthund	27
Artun pesti alkaa keväällä	28
Sankarikoira Lola	28
Aputassut – Apuvälinemessujen vetonaulat	29
Oodi Pötkylähännälle	29
Ponu – vakivieras Virossa	31
Kohtaan avustajakoiran – miten toimin	32
Aputassujen asialla New Yorkissa	33
Uraa uurtamassa – kummikoiran jäljillä	34

aputassut aina palveluksessa

TUE TOIMINTAAMME

Avustajakoira - Assistenthund Ry

Pankkitili: Aktia 497011-210521

Yhdistyksen toimialue on koko Suomi

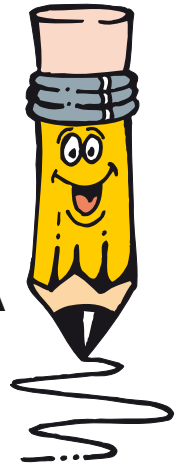
Kotipaikka Lappeenranta

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

APUTASSUJA TARVITAAN LISÄÄ

Kalevi Sirviö

Vuosijulkaisumme **Aputassu** ilmestyy jo neljännen kerran. Viimeisin toimintavuotemme on ollut nuoren **Avustajakoira ry:n** tähänastisessa historiassa ehkä vilkkain niin tapahtumien kuin toiminnankin kannalta. Ollaan oltu monessa mukana, erilaisissa koiratapahtumissa, messuilla sekä julkisuudessa eri tiedotusvälineissä.

Avustajakoirat ovat olleet viime vuonna maassamme hyvin aktiivisen huomion kohteena. On mm. perustettu selvitysryhmä, vapaaehtoiselta pohjalta toimiva kansalaisryhmä. Siihen kuuluu avustajakoira-toiminnassa mukana olevien henkilöiden lisäksi edustajia mm. Invalidiliitosta ja Kuntaliitosta. Ryhmä teki tammikuussa 2001 selvityksen avustajakoirien vaikutuksesta vammaisen ihmisen ajankäyttöön, sosiaalisiin suhteisiin ja ulkopuolisen avun käyttöön. Tekijät ovat Kuopion yliopiston Vammaistutkimusyksikön **prof. Juhani Laurinkari** ja **dos. Kai Pelkonen**, selvitysryhmän puheenjohtaja. Työ osoitti, että vähentäessään muun avun tarvetta ja edistäessään isäntiensä terveyttä avustajakoirat säästävät tuntuvasti markkoja yhteiskunnalle. Tutkimuksen pohjalta pidettiin 27.02.2001 Avustajakoiraseminaari Eduskunnan auditoriossa. Tilaisuuteen osallistui myös avustajakoiran käyttäjiä ja kouluttajia.

Vuonna 2001 perustettiin Invalidiliiton ja Näkövammaisten keskusliiton (Opaskoira-koulun) yhteistyössä ohjausryhmä. Näiden liittojen edustajien lisäksi siihen kuuluu myös omasta yhdistyksestämme kaksi avustajakoiran käyttäjää sekä kouluttajat. Ohjausryhmän tarkoituksena on selvittää

opas- ja avustajakoirien koulutuksen yhteistyön mahdollisuuksia niin hallinnon kuin rahoituksenkin osalta.

Suomalainen avustajakoira-toiminta on ollut edustettuna myös kansainvälisesti Euroopan parlamentin kutsusta **Fedesan** (European Federation of Animal Health) järjestämässä **Petnight 2001** -tapahtumassa Strasbourgissa 3.10.2001. Suomalaisia avustajakoiria edusti **Nessu** ja käyttäjänsä **Lotta Lamminen** sekä kouluttaja **Marja Kalpamaa**. He saivat myös mahdollisuuden puhua parlamentissa edustajille.

Invalidiliitto on kouluttanut kuluneena vuonna RAY:n rahoituksella avustajakoiria uusille käyttäjille saman määrän kuin edellisinäkin vuosina, eli neljä - viisi koira. Viimeisimmät neljä avustajakoiraa luovutettiin huhtikuussa 2001 käyttäjilleen, joista kolme oli uusia onnellisia aputassun saajia. Vuosi 2001 oli avustajakoirien osalta maassamme historiallinen, sillä ensimmäisten joukossa virallisesti koulutettu avustajakoira jäi eläkkeelle ja sen käyttäjälle luovutettiin uusi "apuväline" eli avustajakoira. Jatkossa yhä useampi uusi koulutettu avustajakoira annetaan jatkamaan edellisen työtä. Tämän vuoksi avustajakoirien koulutusta tulisi lisätä maassamme huomattavasti, jotta olisi mahdollista turvata myös uusien liikuntavammaisten ihmisten avustajakoiran tarve. Tämän hetken tietojemme mukaan jonossa on noin viisikymmentä avustajakoiran hakijaa ja tarve vain kasvaa. Suurin haaste ja tavoitteemme onkin yhdessä ohjausryhmään kuuluvien kanssa saada avustajakoirat samalle viivalle korvattavuuden kannalta kuten opaskoiratkin ovat, eli tervey-

den- ja sosiaalihuollon piiriin, vammaispalvelulain perusteella tai keskussairaalaapiiriin kustannettavaksi.

Suuremmin murisematta annan tässä lehdessä puheenvuoron seuraavilla sivuilla pääesiintyjillemme ja heidän käyttäjilleen, sekä avustajakoira-toiminnassa eri tavoin mukana oleville ihmisille ja kouluttajille. Kiitos kaikille yhdistyksemme jäsenille, mukana oleville henkilöille ja yhteistyökumppaneille, sekä mainostilan ostajille ja lahjoittajille tuestanne. Teidän avullanne tämäkin vuosijulkaisu on toteutettu.

DET ÖKADE BEHOVET AV ASSISTENTHUNDAR BÖR TRYGGAS

Du har den fjärde Aputassun i din hand. Det sista året har varit det kanske mest aktiva i Assistenthund rf.s historia. Vi har deltagit i olika hundtillställningar och mässor. Media har varit mycket intresserad av våra hundar.

Assistenthundar har väckt aktivt intresse i Finland under senaste år. Man har t. ex. grundat en utredningsgrupp, en frivillig medborgargrupp. Den består av personer som verkar i assistenthundarbete, samt representanter från Invalid- och Kommunalförbundet. Gruppen undersökte det inflytande assistenthundar har på användandet av tid, sociala relationer och behovet av hjälp gällande rörelsehindrade personer.

Undersökningen är gjort av prof. Juhani Laurinkari och doc. Kai Pelkonen (ordförande). Resultatet visade att assistenthundar sparar betydligt med pengar för samhället genom att minska behovet av människohjälp och genom att befrämja hälsan av sina hussar.

År 2001 grundades en ledningsgrupp bestående av representanter från Invalidförbundet och Centralförbundet för Synskadade (Ledhundskolan), två hussar med assistenthundar samt de båda hundskolorna. Målet är att undersöka möjligheterna för samarbete inom administration och finansiering gällande skolning av led- och assistenthundar.

Internationell uppmärksamhet fick vi när våra representanter inbjöds till EU-Parla-

mentet i Petnight 2001 i Strassbourg 3.10.2001. Tillställningen ordnades av Fedesa (European Federation of Animal Health). Finska assistenthundar representerades av Nessu och matte Lotta Lamminen samt den första finska hundskolaren Marja Kalpamaa. De gavs även en möjlighet att tala inför representanter i parlamentet.

Invalidförbundet har skolat fyra-fem assistenthundar årligen. Penningautomatföreningen har finansierat verksamheten. De senaste assistenthundarna började sina tjänstgöring i april 2001. Tre hussar fick sina första hundar. En hund överläts till en matte vars förra hund pensionerats. Ett historiskt tillfälle! I framtiden behövs allt flera skolade hundar för att ersätta dem som blir gamla. Skolning av assistenthundar måste

intensifieras avsevärt i vårt land för att trygga det ökade behovet av hundar. Just nu står cirka 50 personer i kö för en hund, och behovet växer. Vår största utmaning och vårt mål är att assistent- och ledhundar en dag uppnår ett likvärdigt finansiellt bemötande i lagstiftningen. Vi bör befrämja saken aktivt i samsamarbetsgruppen.

Utan att "skälla" ger jag ordet till våra stjärnartister, deras hussar och mattar, till personer som annars verkar aktivt inom assistenthundverksamheten och till skolare. Ett stort tack till alla samsamarbetspartner, till dem som stöder vårt arbete genom att ge annonser till Aputassu och till alla sponsorer. Er hjälp har gjort det möjligt att publicera detta års Aputassu.

Sihteerin Palsta

VUODEN SATOA:

Suomalainen avustajakoira sai kutsun Euroopan parlamenttiin

Eikka Tarakkamäki

Uusien avustajakoirien luovutusjaksolla Lappeenrannan Marjolassa huhtikuussa oli mukana useampi meistä "konkareista". Todistimme uusien koirakkojen sopeutumista toisiinsa ja samalla annoimme kokemustietoa ja vinkkejä koiran kanssa toimimisesta.

Koulutusta saimme kesäpäivillä Lehtimäellä. Ohjelmassa oli mm. koiran hieronnan teoriaa ja käytäntöä ja naksuttimen käytön harjoittelua. Osallistujia oli ennätysmäärä. Hienoa oli sekin, että mukana oli useita peesareita. Taidontarkistuskokeet pidettiin osin Lehtimäen kansanopiston alueella, osin Kuortaneen keskustassa. Monet yhdistyksemme jäsenet osallistuivat syksymmällä myös naksutinkoulutukseen, jonka järjesti Clicker Trainers Club.

Olemme osallistuneet moniin messutapahtumiin. Tärkein oli Tampereen apuvälinemessut, jossa monet jäsenemme esittelivät koiransa taitoja Leena Rajalan ohjauksessa. Hyötykoirapäiville toukokuussa osallistuivat mm. puheenjohtaja ja molemmat kouluttajat.

Yhdistyksen tukema Arttu-koiran koulutus on jatkunut. Arttu luovutetaan kevään aikana hoitamaan tehtävänsä Käpylän kuntoutuslaitoksessa.

Varainhankinta on jatkunut hyvin. Etenkin listakeräystä tehdessäni olen saanut hyvinkin myönteisiä kannanottoja lahjoittajilta. Haluan jälleen kiittää omasta ja yhdistyksemme puolesta jokaista (pienemmälläkin summalla) osallistunutta yritystä, yhteisöä ja yksityistä henkilöä. Myös yhdistyksemme tuotteiden, aputassu-lippiksen, -paitojen ja -pinssien myynti on jatkunut tasaiseen tahtiin.

Kohokohta vuonna 2001 oli syksyn kynnyksellä, kun avustajakoiramme saivat kutsun tulla esittäytymään Euroopan parlamenttiin Strasbourgisiin. Meitä edustivat hallituksen jäsen Lotta Lamminen ja Nessu sekä kouluttaja Marja Kalpamaa. (Lotta kertoo tilaisuudesta tämän Aputassun sivuilla).

Avustajakoira yhdistyksemme löytää nyt netistä. Hallituksen jäsen Elina Jokisuu laati kotisivut, joiden osoite on www.avustajakoira.fi. Käykää tutustumassa.

Tapahtumarikkaan vuoden 2001 käynnistysmoottorina oli vuosikokous, joka pidettiin Tallinnan risteilyllä. Puheenjohtajaksi tuli Kalevi Sirviö (Paltamo) ja hallitukseen valittiin Ulla Ayre (Porvoo), Tarja Haltsonen (Lappeenranta), Elina Jokisuu (Jyväskylä) ja Lotta Lamminen (Helsinki). Rahastonhoitajana jatkoi Virva Salonen (Vaasa) ja minä toimin edelleen sihteerinä. Hallitus kokoontui vuoden mittaan useaan kertaan ja etenkin tulevaisuuden suuntaviivoissa on riittänyt pohtimista.

VUOSIKOKOUS VALITSI TOIMIJIAT

Lumimyräkkä loi valkohanki-idylliä Espooseen kokoushotelli Siikarannan maisemiin yhdistyksemme vuosikokouksen aikana helmikuun lopulla. Mukana olleet apu-
tassut nauttivat nietoksista raitista ilmaa haukatessaan. Yhdistyksen puheenjoh-
tajana alkaneellakin toimikaudella jatkaa **Kalevi Sirviö** (Paltamo). Hallitukseen va-
littiin uusina **Mikko Arola** (Helsinki) ja **Reetta Mikkonen** (Vantaa). Edelleen
jatkavia ovat **Ulla Ayrrer** (Porvoo) ja **Elina Jokisuu** (Jyväskylä). Mikko
nimettiin varapuheenjohtajaksi ja sihteeriksi Elina. Rahastonhoitajana
jatkaa **Virva Salonen**. Jäsenmaksut siirrettiin euroaikaan: varsinaiset
jäsenet 10 eur, kannatusjäsenet 20 eur ja yhdistysjäsenet 50 eur.

LÄMPIMÄT KIITOKSET SEURAAVILLE ARVOKKAASTA TUESTA

ANJALANKOSKI

Ameko Oy Teollisuuspalvelu
Peltolan Metallit Oy
Tarvekaluste Oy
ELIMÄKI
Elimäen Apteekki
Elimäen Liikenne Oy
Elimäen Osuuspankki
Kymenlaakson Sähkö Oy
PUB-Varikko
R.A. Wickholm Oy

ESPOO

Oy ESSO Ab, pääkonttori
Kamstrup A/S
Länsi Auto, Olari
Yeho Oy Ab, Olari

HAMINA

DOW Suomi Oy
Huber Finland Oy
Isännöinti Hillo Oy
Saybolt Finland Oy
SGS Inspection Services Oy
TBE Transport Oy Ltd
Oy Transfennica Ab

HEINOLA

Myllyojan Metallit Oy
Rakennusliike Reponen Oy
Stora Enso Oyj Fluting
Stora Enso Packaging Oy
A. Weckman & Kumppanit Oy
Vierumäen Teollisuus Oy

HELSINKI

AKTIA Säästöpankki, pääkonttori
Checkpoint-Meto Finland Oy
Cidercone Oy
Helsingin Diakonissalaitos
IS-Print Oy
KLAFFI Cafe
Lohja Rudus Oy Ab
Matin Rengas ja Auto Oy
METSO Oyj, pääkonttori
Napon Oy
Nordic Cosmetics Ltd Oy
Oy Selective Investor Ab
VDSL Systems Oy
Ålandsbanken

HOLLOLA

A-Kassi
Finn-Form Oy
Hollolan Viilu ja Laminaatti

HÄMEENLINNA

Hautauspalvelu Kaila
Hämeenlinnan Osuuspankki
Keskus Apteekki
NCC-Finland Oy
Osuuskauppa Hämeenmaa
Hämeenlinnan lääkäriasema

IITTI

Iitin Osuuspankki
Pikaterä Oy

JOENSUU

Isännöintitoimisto Pekka Kuparinen Oy
Joensuun Fysiokeskus Oy
Joensuun Uusi Apteekki
Kuntohovi
Lääkärikeskus ITE
Lääkärikeskus SUINUU
Merita Pankki Oyj
Pohjois-Karjalan Osuuskauppa
Pohjois-Karjalan Sähkö Oy
Pohjolan Asiakaspalvelu Oy
Rakennusliike Taskinen Oy
Rakennust. K. Tervo Oy
Salomaa-Säätiö
Silmäasema

STORA ENSO OYJ, KARJ. ALUE

Säästöpankki Optia
Teräskulman Hammaslääkäriasema
Timberjack Oy
Tokmanni
YIT-Rakennus Oy

JOUTSENO

Jipka Oy
Joutsenon Energia Oy
Oy Metsä-Botnia Ab

JYVÄSKYLÄ

Allaway Oy
Catella Kiinteistö Konsultointi Oy
Esletech Oy
Gummerus Kirjapaino
HB-Betoniteollisuus Oy
Hytaflex Oy
Isohanni & Elevara Oy
JE-Urakointi Oy
Jyväsjaturm Oy
Jyvä-Pinta Oy
KAK Kuljetuspalvelu Oy
Karto Oy
K-P Kari Ky
Keski-Suomen Osuuspankki

K-S Pesutech Oy

KSP-yhtiöt Oyj
Keski-Suomen Rakennus ja Raudoitus
K-S Sähköpörssi Oy
K- S:n YH-rakennuttajat
Konepaja Sjöblom Oy
Kuusankoski Oy
LVI-Dahl Oy
Maansiirto Koivunen Oy
Mateko Oy
Medita Comm. Oy
Merita pankki Oyj
Metsätyö Oy
O.K. Auto Oy
Oy Panda Ab
Puukeskus Oy
Rakentajan Oy
Raskasosapalvelu J. Eljander Oy
Rauno Rinta-Jouppi Oy
Reino Kartinen Oy
Rikamat Oy
Sampo Vakuutuspalvelut
Sisä-Suomen Koneistus Oy
Suomen Asuntopörssi lehdet Oy
Säikkiväline Oy
Tilitoimisto Pia Keränen
TOP Speed Oy
Vaajakosken Lääkäriasema Oy
YIT Rakennus Oy

JÄMSÄNKOSKI

Erkki Salminen Oy
Genencor International Oy
Jämsänkosken Teräsvalmiste Oy
Lindegård Paperisto Oy

KANGASALA

Hämeen Rakennuskone Oy

Kangasalan II Apteekki

KONTIOLAHTI

Perlos Oyj
KOTKA
Freight Service Oy
Oy Imas LTD
J.P. Suunnittelu Oy
Kauppatorin Apteekki
Keräyskuitu Oy
Kotekman
Kotka Coatings Oy
Kotkan Control Oy
Kotkan Energia Oy
Kotkan Konepaja Oy
Kotkan Lääkärikeskus Oy
Kotkan Satama Oy
Kotkan Seudun Osuuspankki

Kuusankoski Oy
Kymen Puhelin Oy
Kymeno Oy
Paperix Oy
Sakura Trading Oy
Steveco Oy
Suomen Rehu Oy
Säikkiväline Oy
Säästötalo Robinhood
Transnordica Logistics
Yrityslaskenta

KOUVOLA

Cellkem Oy
Kouvolan Lukko
Kouvolan Seudun Osuuspankki
Kouvolan Seudun Sähkö Oy
Kymen Betonileikkaus Oy
Osuuskauppa Ympäristö
Resek Oy
Ruska-Jänkä Oy
Ruusutarha Arvo Suutari Oy
Vaasan & Vaasan Oy
Vari Oy
Viawest Oy

KUOPIO

Autorobot Finland Oy
Hydroline Oy
Icopal Itä-Suomi Oy
ISS Suomi Oy
Keski-Suomen Puukympt Oy
Kuopion Nostokonepalvelu Oy
Kuopion Puhelin Oyj
Kuopion Sähkösiirtäjä Oy

Lemminkäinen Oy

Lihakunta
OK-PeeÄssä
Liivi Rusini Oy
Pohjolan Asiakaspalvelu Oy
Puijonkadun Apteekki
Satama Apteekki
Savo-Karjalan Vesienjoeluyhd.
Savon Sellu Oy
Savon Voima Oy
Suomen Putki-Sähkö Oy
VPG Finland Oy
YIT Huber Oy
YIT Rakennus Oy
KUUSANKOSKI
Hekohope Oy
Kuumic Oy
Kuusaan Maansiirto
Kuusaan Metallit Oy
Kuusankosken Silmäasema
Kymenlaakson Projektipalvelut Oy
Lampila Ky
Peltolan Kuljetus Oy
Prosessipesu EK Oy
Puhdistusliike R. Jokimäki Ky
Supervise Service Oy

LAHTI

A.C. Pais Finland oy
Consta Oy
Easy Cad
Ecapaino Oy
Famuri Oy
Finnforest Oyj
Flexolahti Oy
Habita LKV
Helmisen Autoliike Oy
Oy Huolintakeskus Ab
Instrumentarium Oyj Merivaara
ISK Service Oy
J. Rinta-Jouppi Oy
Kuljetusliike Stång Oy
Lahden Hyötyeriste Oy
Lahden Kestobetonit Oy
Lainpelto Oy
Lasertekniikka Oy
Laulumaa Oy
LK-Taivute Oy
Marakon
Mercuri Urval
Murrelektronik Oy

Mäkelän Sähkö Oy
 Padasjoen Säästöpankki
 Pallas-Wood Oy
 Pohjola vakuutuspalvelu
 Päijät-Hämeen Osuuspankki
 Päijät-Hämeen Puhelin Oyj
 Sinuhe Ky
 Sähkö.inst. H. Tuominen
 Tapiola-Yhtiöt
 Tiimari Oyj
 T:mi Koristepuu
 Valtapainoite Oy
 YIT-Rakennus Oy

LAPPEENRANTA

Etelä-Karjalan Osuuskauppa
 Etelä-Karjalan Osuuspankki
 Etelä-Karjalan Säästöpankki
 Kompas Travel Finland Oy
 Lappeenrannan Energia
 Lappeenrannan kaupunki
 Lukko- ja Varustepalvelu Oy
 Lähivakuutus, Etelä-Karjalan
 Merita Pankki Oyj
 Pohjola vakuutuspalvelu
 Tiliakarelia Oy
 UPM-Kymmene Oyj
 Uusi Apteekki

LAUKAA

Laukaan Betoni Oy

LUUMÄKI

Luumäen Osuuspankki

MIKKELI

Ahlström Glassfibre Oy
 Ensto Control Oy
 Etelä-Savon Energia
 Etelä-Savon Osuuspankki
 Jälkipeli Sport Pub Oy
 Länsi-Savo Oy
 Merita pankki Oyj

Mikkelin Otso Apteekki

MPY

OPA Oy

Puukeskus Oy

Savonlinja Oy

YIT-Huber Oy

MÄNTYHARJU

Exel Oyj

Rakennusliike Mättölä Oy

Veisto-Rakenne Rautio Oy

NASTOLA

JVS-Steel Oy

Kaluste Kirsi Oy

Levyppöytä Oy

Novart Oy

Parma Betonila Oy

PORVOO

Kotiapu Rutanen

Merita pankki Oyj

Porvoon Osuuspankki

Porvoon Uusi Apteekki

Porvoon Vanha Apteekki

Porvoon Yrityslaskenta Oy

Sampo pankki Oyj

PYHTÄÄ

Pyhtään Apteekki

Pyroll Oy

TAMPERE

AK-Tehdas Oy

Autokem Oy

AX-Konsultit Oy

Tamfelt Oyj

Tampereen Seudun Osuuspankki

KIITOS myös palkintoja lahjoittaneille:

Sarvis Oy, Helsinki

Euromarket, Lappeenranta

SU-VI Tuote Oy, Lappeenranta

RAY:n voittovarot jaetaan avustuksina apua tarvitseville.

www.ray.fi

Kustavintie 4
 Suikkilan liikekeskus
 20320 Turku
 Puh. (02) 2395 657

Avoinna:
 Ma-Pe
 10-18
 La
 9-15

Turuntie 12
 32200 Loimaa
 Puh. (02) 762 1776

Avoinna:
 Ark 10-18
 La 9-15

LEMMIKKESI PARHAAKSI!

Jurun Erikoisfaxit Oy

keskus

236 2999

auto

0400-860 215

0400-795 048

KALUSTE-MATTI OY

LAATUA EDULLISESTI

Kettukalliontie 31 - 87100 KAJAANI

Puh./Fax 08-627 266

kaluste-matti@kajaani.net - www.tutka.net/~kaluste.html

KOIRA- JA HEVOSTARVIKE

Kauppakatu 10-12
 KAJAANI

PUH. (08) 624 111

REETTA JA HARA PYÖRÄTUOLIOPISSA

*Nyt on minun ja emäntäni vuoro esittäytyä tässä lehdessä, koska olen niitä jotka aloittivat aputassun uransa viime vuonna. Jos tarkkoja ollaan, niin minustahan on ollut jo pieni tarina aikaisemmassa Aputassussa. Siinä kerrottiin minun puuhailustani pentuna, jolloin asustelin vielä kasvattikodissani **Kalevi ja Tuula Sirviön** luona. Mutta nyt kerron itsestäni ja perheestäni vähän lisää. Nimeltäni olen **Marzinas O'Hara's**, mutta minua kutsutaan **Haraksi**. Olen keltainen (ja erittäin kultainen!) labradorinnoutaja uros. Synnyin heinäkuussa 1998 ja meitä pentuja oli yhteensä neljä. Myös siskoni Lola toimii avustajakoirona.*

Nykyisen emäntäni, **Reetta Mikkosen**, tapasin ensimmäisen kerran vuoden 2001 alussa. Menimme kouluttajieni, Marjan ja Leenan kanssa tutustumaan emäntääni hänen kotiinsa Vantaalle. Reetta asui tuolloin vielä omien vanhempiensa luona. Minulle oli kerrottu, että emäntäni vammautui marraskuussa 1999 eli tapahtumasta oli tuolloin kulunut pikkuisen päälle vuosi. Hänellä on selkäydinvamma ja siksi hän käyttää pyörätuolia liikkumiseen (eli minulle oli vetohommia luvassa!). Ensitapaaminen sujui ihan hyvin, vaikka meitä molempia taisi hiukan jännittääkin.

Pakkasimme yhdessä tavaramme

Koulutusta jatkui vielä muutaman kuukauden Marjan luona ja sitten olinkin jo valmis Reetalle luovutettavaksi. Tapasimme toisen kerran Lappeenrannassa, jossa luovutustilaisuus järjestettiin. Reetta toi minulle sinne ihan uuden pedin ja ruokakupit tuliaisiksi. Ja kyllähän se uni ja varsinkin ruoka maittoi treenien välissä. Ensimmäinen vetoharjoitus ei sujunut ihan suunnitelmien mukaan, mikä sitten johti siihen, että emäntäni löysi itsensä maasta, pyörätuoli vierellä kumossa. No, ei auttanut muu kuin harjoitella lisää! Pari viikkoa vierähti nopeasti ja rupesimme yhdessä pakkaamaan tavaroita kasseihin. Kotiinlähtö oli edessä. Pihaan kaartoi auto ja kuljettaja esittäytyi Samiksi. Hän kuului tästä lähtien myös perheeseeni.

Muutimme vähäksi aikaa emäntäni vanhempien luokse. Siellä asusteli myös Rikikissa, jonka kanssa emme päässeet yhteisymmärrykseen yhtikäs missään asiassa. Ulkolenkit olivat aluksi vähän hankalia. Emäntäni ei millään ymmärtänyt, että halusin vetää ja kiskoa joka suuntaan, kun oli niin paljon kaikkea uutta ihmeteltävää. Ja kun tuli toisia koiria vastaan, olisi muka pitänyt kulkea nätisti ohi tai olla (kuulemma edes) paikoillaan, -pöh! Mutta kyllä näissäkin asioissa päästiin suurin piirtein sopuun.

Ruokakaupat ovat kiintoisimpia

Meille tuli uusi muutto melkein heti perään, kun kaupungilta vapautui asunto. Nyt muutimme kerrostaloon ja viidenteen kerrokseen, ja se oli aika jännää se! Kuului erilaisia ääniä joka puolelta ja kun yläkerrassa asui vielä kaksi koiraakin, niin oli siinä minulla kummasteltavaa taas vähäksi aikaa. Ai niin, ja se oli myös aluksi hassua, kun joku setä tunki meidän oven luekusta paperia sisään. Myöhemmin opin, että se on postia ja että se kuuluu viedä emännälle. Opin myös hakemaan emäntäni lenkkarit ennen lenkille

tai työtehtäviin lähtöä. Käymme säännöllisesti fysioterapiassa, missä on yleensä hyvä vetäistä päiväunet. Joskus kyllä täytyy tarkkailla enemmän, kun emäntäni ja jumppari puuhaavat jotakin uutta. Käymme yhdessä myös erilaisissa kaupoissa, mutta kyllä ruokakaupat ovat mielenkiintoisimpia. Niin, ja kahviloissa ja ravintoloissa, ja kerran mökillä ollessamme kävimme Saimaalla seilaamassa. Se oli leppoista! Meille on myös järjestynyt paljon erilaisia edustustehtäviä messuilla ja erilaisissa koiratapahtumissa.

Kun oli kulunut jonkin aikaa, sain ruveta

tapaamaan silloin tällöin paria koirakaveria ja olihan mukavaa kisailla niityillä ja pulah-taa välillä ojaan vilvoittelemaan (joskus ojas-sa ei ollut kuin kuravelliä ja kun vihdoin maltoin tulla sieltä ylös, emäntä repi tuk-kaansa...).

Heinäkuuksi muutimme Peurungan liikun-takeskukseen Jyväskylän viereen, missä emännälläni oli kuntoutusjakso. Siellä ol-lessamme, järjestettiin myös taidontarkis-tuskokeet Lehtimäellä. Sami tuli hakemaan meidät ja ei kun kisaamaan! Siellä tapasin paljon vanhoja tuttuja ja emäntäni tutustui

uusiin. Itse koe meni hyvin ja emoni oli todella tyytyväinen saamaamme tulokseen.

Toinen koira tuli taloon

Syksyä kohti mentäessä alkoivat Reetta ja Sami supattelemaan jostakin toisesta koirasta. Jotakin, että olisi mukavaa, jos olisi toinenkin koira, molemmille omat. En oikein ymmärtänyt mistä he puhuivat. Syyskuussa oli naksuleiri Jyväskylässä. Siellä harjoittelimme uusia asioita ja vahvistimme jo opittuja, vanhoja asioita. Siellä oli sitten myös kouluttaja Leenan suursnautserin pentu. Sami viihtyi omituisen hyvin tämän Alvar-pennun kanssa.

Meniköhän siinä kuukauttakaan, kun minulla oli emäntäni kanssa työtehtäviä Helsingissä jossakin tapahtumassa. Myös Leena oli siellä. Jossakin vaiheessa myös Alvar tuli sinne pyörimään ja häiritsemään työrauhaani. Ja kun oli aika lähteä taksilla takaisin kotiin, pentu lähti MUKAAN. Käsittämätöntä! Kotona emäntä alkoi levitellä posteja pitkin lat-

tioita ja minä meinasin, että nyt se on tullut hulluksi. Hiljalleen tajusin, että ne olivat Allua varten, kun sillä tuntui olevan koko ajan pissahätä. Allu vaan ei meinannut lehtien tarkoitusta tajuta. Pikkuhiljaa homma kuitenkin rupesi sujumaan. Päivisin kyllä tuntui, että Reetta oli aina menossa vain Alvarin kanssa ulos ja minä vasta sitten. Kauhealla kiireellä ne aina lähti ja emäntä huikkasi että: - me vaan käydään nopeasti pissalla, odota sinä Hara täällä, me tullaan kohta! Siihenkin tottui. Ja kun Sami tuli töistä, oli emännälläni taas enemmän aikaa minulle. Mutta olihan Allun kanssa peuhaaminen kyllä ihan hauskaa. Välillä vaan meinasi pinna kiristyä, kun pentu koko ajan roikkui korvisani ja poskissani. Ulkona sitten koulutin Allua oikein kunnolla painimaan, mutta eihän se minulle pärjännyt, -köh, köh!

Kun syksy rupesi muuttumaan talveksi ja lunta alkoi sataa reippaasti, tuli minulle ja emännälle erimielisyyksiä vetohommissa. Reetta jo jossain vaiheessa uhkasi vaihtaa minut poroon, ellei veto rupeaisi maistu-

maan. Ja kyllähän se talvivetokin alkoi sujua, kunhan tiet oli hyvin aurattu. Yksi paha ongelma syntyi myös, kun tämä meidän asuintalo sijaitsi jyrkän mäennyppylän päällä, ja jos piha oli huonossa kunnossa, ei emäntäni päässyt mäkeä ylös. Oli edessä asunnon vaihto...

Joulukuun alussa muutimme meidän nykyiseen asuntoomme. Tämäkin on kerrostalo, mutta asunto on pohjakerroksessa ja pääsemme kätevästi ulos myös parvekkeen kautta. Muutenkin täällä on paljon tasaisempaa ja ulkona käynnit onnistuvat kivuttomasti.

Vuosi on vaihtunut, Allu kasvanut ja minä se vain komistun! Virkaveljille ja -siskoille terveiset ja nähdään seuraavissa tapaamisissa!

Hara ja emäntäni Reetta

Roope vuoden avuliain meil Turus

Veteraaniavustajakoira Roope nouti suveneristi syksyllä edellisen vuoden avustajakoiran työstään kiitokseksi saamansa kunniakirjan. Sen lahjoitti Kultainen Renkas – Golden Ring –järjestön Turun Seudun Alueyhdistys ry. Kiitokseksi Roope esitteli taitojaan. Palkkioksi saadulla rahasummalla avuliain sai monta kanamakkaraa ja ison pussin koirankeksejä.

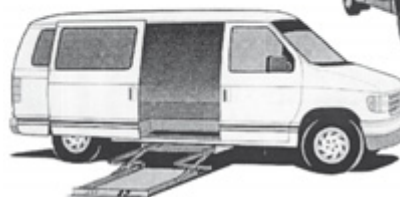
Avuliainkin joskus torkahtaa, Santtu (2v.) halii.

Inva-autojen muutostyöt - nostimet

THE BRAUN CORPORATION

MADE IN AMERICA

Varustelemme henkilö- ja pakettiautoja

Nostokyky n. 350 kg

ESIMERKKIRATKAISUJA
 ■ henkilöautot
 ■ pakettiautot
www.handicar.com

HANDICAR Ky

Piiukuja 4 A 9, 01600 VANTAA
 Puh. +358 9 504 2385
 Fax. +358 9 5303 6600
jussi.rantala@handicar.inet.fi
www.handicar.com

Asennus:
 Kytöntie 5
 00770 HELSINKI
 Puh. +358 9 347 6115

SURU ILOLLA UUSILLE URILLE

Suru on labradorinnoutaja, jonka tehtävänä on laajentaa avustajakoirien toimenkuvaa. Hänestä tulee kuurosokean **Kati Alasen** aputassu kevään luovutusjakson suorittuun. Kati on viehättävä, hurtilla huumorilla varustettu kolmikymppinen Tampereelta. Haastattelun tekohetkellä Suru oli koulutuksen räätälöintijaksolla Paimiossa.

-Räätälöintivaihe on vähän pidempi kuin muilla, koska koulutuksessa ollaan uuden edessä, kertoi **Leena Rajala**. – Ennen sitä Suru suoritti Marja Kalpamaan luona saman perusjakson kuin muut kollegansa. Hallussa oli Paimioon tulovaiheessa perustottelevaisuus ja kaikille yhteiset avustamistaidot, esim. esineiden nostot ja siirrot. Kun Suru keväällä siirtyy Katille töihin, tukena on varmaa peesarintaitoa: koirakko saa ohjausta naksukouluttajaguruilta **Jaana Rajamäeltä** ja **Tommi Wiréniltä**.

-Katille myönnettiin koira siksi, että hän osasi perustella hyvin, miten koira voisi helpottaa hänen arkiselvytymistään. Realistisiin toiveisiin vaikutti varmasti se, että Katilla oli ollut koiria ennen vammautumistaan. Hän sairastui kymmenisen vuotta siten virusinfektioon, joka vei suuren osan liikuntakykyä, näköä ja kuuloa. Kati pystyy kirkkaassa valossa erottamaan mustan, siksi koirankin piti olla musta.

Surulla on kuuluisa kaima

Nimi ei koiraa pahenna – mutta miksi **Suru**? Kun vielä on kyseessä pikimusta koira. Leenan mukaan kyse on osaltaan väristä ja osaltaan rodusta, mutta ei tunnetilasta. Suru sai nimensä asuessaan ensimmäisessä perheessään, jossa oli lukuihmisiä. Suomalaisen Surun nimikaima on musta lapukka, joka seikkailee koko kirjan ajan **John Irvingin** teoksessa **Kaikki isäni hotellit**. Kati on ottanut nimestä jo paljon irti. Hänellä alkaa keväällä Suruaika ja Surutyötä tulee päivittäin mukavasti. Surullisen kuuluisaksi pari ei kylläkään halua.

Kommunikointia omalla kielellä

Surun ja Katin yhteistoiminnan perusta on yhteinen omalajinen kieli. Luoksetulonsa Suru ilmaisee tökkäämällä kuonollaan Katiä käteen. Tärkeimpiä tehtäviä on äänten ilmaiseminen. Suru herättää Katin kun kello soi. Koira on niin valpas, että hän ryhtyy toimeen heti kun kellosta kuuluu alkunak-sahdus. Leena pitää tätä hyvänä, koska ääni on sama vaikka kello vaihtuisi. Herätyksen Suru tekee nuolaisemalla Katin poskea.

Vaihtoehtona olisi ollut peiton vetäminen emännän päältä. Katilla ei ollut vaikeuksia valita, kumman tavan ottaisi käyttöön.

Ovikellon ilmaiseminen on tärkeää. Oven takana olevilla tutuilla on mukanaan rengas, jonka he pudottavat postiluukusta kelloa soitettuaan. Suru vie sen Katin käteen ja tämä voi huoletta avata oven. Kati asuu **Hervannan kuurosokeiden toimintakeskuksessa**. Surun on tarkoitus ilmaista myös Katin luo omalla avaimella tulevat henkilökunnan ihmiset. Nyt mietitään, olisiko jokaisella oma esine, vai yhteinen. Mikään arkitavara se ei voi olla, koska Suru nostaa niitä muutenkin. Surun tuloon on asunolassa varauduttu mukavassa hengessä. Leena on käynyt kahdesti keskustelemassa henkilökunnan kanssa koiran vaikutuksista työhön. Ulkoilussa Kati esim. tarvitsee muuta kuin Surun apua. Koira ei oppisi liikennevaloja takuuvarmasti. Suru on myös opetettu huolehtimaan omasta turvallisuudestaan niin, että hän reagoi pyörätuolin pieniinkin liikkeisiin niin ettei jätä tassujaan tai häntäänsä pyörien alle tai väliin.

Kouluttajalle Suru on ollut haaste erityisesti siinä, että koiran on opittava reagoimaan mekaanisiin ääniin. Kouluttajan on pysyttävä blankona, ettei hänen oma ruumiin kielensä ilmaise valppaalle koiralle, mitä pitää tehdä. Muillekin koirille olisi hyväksi, että kouluttaja olisi neutraali, koska koira vastaa hänen reaktioihinsa, joita on vaikea siirtää tulevalle isännälle.

Yhteistyöllä kasvatetaan osaamista

Suru on opiskellut Paimiossa **Varsinais-Suomen maatalousoppilaitoksessa** tammikuun alusta. Kurssikavereina on kuusi muuta avustajaksi opiskelevaa karvakuonoa. Uusia pentuja on tulossa, kun huhtitoukokuun vaihteessa syntyy toivon mukaan uusi joukkue.

Pitkään aputassuja kouluttanut Leena Rajala aloitti oppilaitoksessa marraskuun alussa tuntiopettajana. Työ on tulosta kesän lehtijutusta, jonka herätteestä oppilaitoksesta tarjottiin yhteistyötä. Eläintenhoitajien koulutuksen loppuvaihe oli menossa, mutta sopiva harjoitusta tarjoava kumppani puuttui. Leena puolestaan tarvitsi eläintenhoitajia, koska koko avustajakoiriin liittyvä työ oli kouluttajien harteilla.

Yhteistyöstä on hyötyä myös syvemmmälti. Kati esim. on kokeillut elämistä Surun kanssa jo viikonlopun, koska Paimion oppilaitoksen opiskelija oli tukihenkilönä mukana. Opiskelija sai tutustua uudenlaiseen elämänpiiriin ja kaiken lisäksi opintoviikkohyötyä sekä mahdollisuuden tehdä hyvästä aiheesta kirjallinen työ. Huhtikuun lopulla kaksi opiskelijaa pääsee syventämään tietojaan Marjolan luovutusjaksolle. Heidän ansiostaan päästään lähemmäs tositilannetta, kun opiskelijat voivat esim. peesata ulkoilujakoilla. Lappeenrannassa Marjolassa luovutetaan tällä kertaa neljä koiraa, joista yksi korvaa eläkkeelle jäävän. Joulukuussa haastatelluista ja sopiviksi todetuista hakoista seitsemän jäi taas kasvattamaan jona avustajakoiraa tarvitsevista.

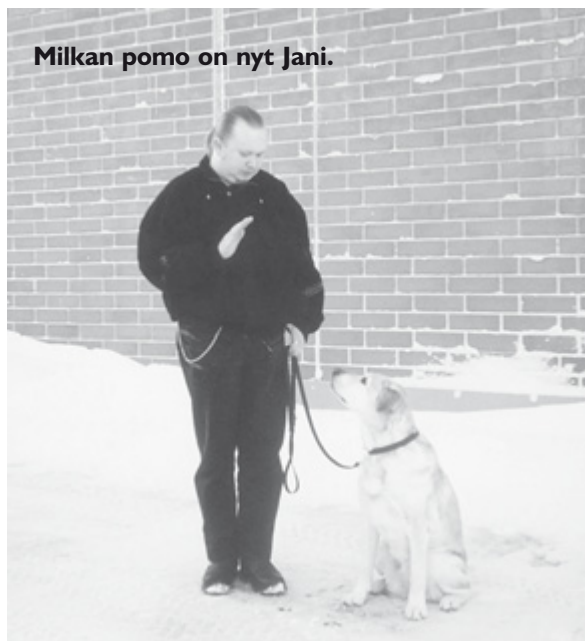

LETTUA ODOTETTIIN KAUAN

Teksti: Mervi Mäkelä

Sitkeys vihdoinkin palkittiin ja sain kuin sainkin nelijalkaisen ystävän kolmen vuoden odotuksen jälkeen. Kun sain tiedon siitä, että koira on myönnetty minulle, aika mateli enkä meinannut malittaa odottaa enää yhtään. Lettu on vaalea labradorinnoutaja. Olemme nyt olleet yhdessä toista vuotta. Meistä on tullut erottamaton pari. Lettu osaa kaiken sen, mitä sille koulutusaikana opetettiin: esineiden nostot ja siirrot, oven avaamiset, pyörätuolin rinnalla kulkeminen. Lisäaidoksi olemme opettaneet sille pyyhkeen vetämisen altani ja harjan ojentamisen patterilta. Lettu on myös riemastuttavaa seuraa. Ei ole tarvinnut hetkeäkään katua koiran hankintapäätöstä.

Oppii se emäntäkin – Lettu seitsemännessä taivaassa hierontaharjoituksessa.

Milkan pomo on nyt Jani.

THELMA TULI TALOON – MILKA SAI SEURAAJAN

Teksti: Jani Kilkinen

tulee toimeen Milkan kanssa? Kuinka sille opettaa asiat jotka Milkalle ovat rutiineja? Vain arvailuja pää täynnä ja tosi pitkältä tuntuva puolen vuoden odotus edessä. Onneksi tuli mahdollisuus käydä katsomassa uutta koiraa **Marja Kalpamaan** luona Vaasan lähellä. Jännitys alkoi, kun menttiin koiratarhalte katsomaan uusia koulutuksessa olevia koiria. Ne ryntäsivät ulos kopeistaan. Tarja tietysti odotti innoissaan uuden aputassunsa näkemistä ja sieltä

ryntäsi yksi liehuhäntä suoraan hänen syliinsä. Marja kertoi juuri sen olevan Tarjan uusi aputassu **Thelma** (kultainennoutaja). Oli vielä yksi arvoitus, tulevatko Milka ja Thelma toimeen keskenään. Oli aika päästää Milka autosta tutustumaan Thelmaan. Milka kävi tervehtimässä Thelman ja samalla muutkin ottaen ne kavereikseen.

Tarja koulunpenkille takaisin

Tarjan tuli aika lähteä kahden viikon koulutusjaksolle Marjolaan opiskelemaan uuden koiran käyttöä. Koulutusjakso oli rankka, paljon asioita pienessä ajassa ja kaikki koulutusmenetelmätkin olivat muuttuneet kuuden vuoden aikana. Oli lähdeittävä ihan

alusta kuin olisi hakemassa ensimmäistä avustajakoira. Koulutukseen sisältyi teoriaa ja käytäntöä. Vaikeinta oli olla vertaamalla Thelmaa Milkaan. Thelmalla oli eri käskyt ja tapa tehdä asioita eri tavalla. -Mutta harjoittelu tuotti tulosta, Tarja kertoi.

Olimme Milkan kanssa kotona luovutusjakson ajan, että Tarja saisi rauhassa tutustua Thelmaan. Milkallekin tilanne oli uusi, se ei koskaan ole ollut näin pitkään erossa Tarjasta ja sen huomasi. Lenkillä ollessani se bongasi kaikki pyörätuolilaiset ja yritti päästä niiden luo luullen Tarjan menevän siellä.

Thelma velmu koiraksi

Tarjan ja Thelman kotiin tuloa olimme odottaneet Milkan kanssa innokkaasti. Nyt vasta tietäisimme mitä mieltä Milka on Thelmasta, kun se tuli jäädäkseen. Aluksi Milkasta oli hirmu kivaa, kun sai leikkikaverin. Viikon kuluttua Milka oli vähän sitä mieltä, et meinaako tuo tosiaankin jäädä tänne asumaan.

Nykyisin niistä on tullut erottamattomat ystävykset. Thelma osoittautuikin aika velmuksi koiraksi. Eka aamuna käydessämme lenkillä se meni lumikasan taakse ja tuli siel-

Milka, vaalea labradorinnoutaja, ehti olla avovaimoni **Tarja Haltosen** palveluksessa urheat kuusi vuotta. Se siirtyi eläkkeelle avustajakoirasta ensimmäisenä huhtikuun lopulla 2001. Se oli silloin 9,5-vuotias.

Milkassa oli huomattu vanhenemisen merkkejä ja osa työtehtävistä, mm. pyörätuolin vetäminen, kävi jo liian rankaksi. Päätettiin, että Milka siirretään eläkkeelle ja etsitään Tarjalle uusi avustajakoira tehtäviä jatkamaan. Tieto uudesta avustajakoirasta tuli noin puoli vuotta ennen luovutusjaksoa.

Tarjan päässä pyöri vain ajatuksia siitä, min-kähän näköinen se on? Kuinka hyvin se

tä toinen puoli mutaisena ja napitti isoilla ruskeilla silmillä sanoen: -Äiti huomaisitko että löysin kivan lammikon! (Olisittepa nähneet Tarjan ilmeen). Siinä sitä olisi koira-tutkijoilla ollut ihmettelemistä, että mikä rotu mahtoi olla kyseessä.

Thelma uljas aputassu

Thelmasta huomaa hyvin kuinka paljon se tykkää työstään. Työ on sille iloista leikkiä, josta saa makupaloja ja paljon kehuja. Se on hyvin kuuliainen koira, siksi sitä on helppompaa hallita kuin Milkaa. Thelma on hyvin ilmeikäs koira, se osaa kertoa monia asioita ja hauskuuttaakin ilmeillään. On vaikea kuvitella tulevaisuutta ilman Thelmaa, sen tuoma turvallisuuden tunne ja sen antama apu ovat korvaamattomia. Thelma on sanalla sanoen uljas aputassu.

Milkan mietteitä

Aluksi tuntui oudolta, että Thelma tekisi ne työt jotka kuuluivat minulle ja että minä muka seuraisin vaan vierestä, ei käy. Onneksi Tarjakin tajusi sen, ja huomasi kuinka hyvä minä olisinkaan Thelman opettajana. Ruokakupinkin se oppi tuomaan katsomalla minusta mallia. Alussa se otti tietysti kupin suoraan silmien eteen ja kanniskeli sitä Tarjalle sokkona seinät ja pöydät kolisten. Pyörätuolia se vetää kyllä kovempaa kun minä,

Pyörätuolin veto sujuu Thelmalta tuulen lailla.

mutta tavarat minä nostan nopeammin. Samoin postin tuomisen se oppi minulta, mutta saan minäkin vielä hakea postia. Thelma osaa myös sytyttää ja sammuttaa valoja. Ovet se avaa näppärästi ja roskapus-sit se osaa viedä roskiksen viereen. Täytyy totuuden nimissä tunnustaa, että Thelmas-ta tulee vielä hyvä aputassu kunhan minä ja Tarja koulutamme sitä.

Hauskinta minusta on tällä hetkellä naksu-

tinkoulutus. Ei tarvitse muuta kuin kuonolla tökätä keppiä missä on pallo päässä ja sama-naikaisesti kuuluu naksahdus, niin eikös siinä jo makupala ole nenän edessä, että osaa olla helppoa.

Mutta täytyy todeta, että alan tottua tähän eläkkeellä oloon ja sivusta seuraamiseen kuinka Thelma tekee innokkaasti työnsä. Toivon teille työtä tekeville koirille hauskoja työvuosia.

HYPOTEKKILAINA

Asunnon ostoon, rakentamiseen, remonttiin ja muuhunkin tarkoitukseen

Taloyhtiöille perus- ja kunnostuskorjauksiin

SUOMEN HYPOTEKKIYHDISTYS

Yrjönkatu 9 A, PL 509, 00101 HELSINKI

Puh. (09) 228 361

Fax (09) 647 443

hypo@hypoteekkiyhdistys.fi

www.hypoteekkiyhdistys.fi

**TAKSI
MÖTTÖNEN
0400 951 110
PALTAMO**

Taina Åkerlund-Pesonen

Fysio-
lymfaterapeutti
myös
kontinenssiterapia
SKFY:n jäsen

Kuntotiimi

Kaivokatu 37, 06100 Porvoo

GSM 040 514 4084

VAUHTIA UUSIEN APUTASSUJEN HANKINTAAN

Teksti: Eeva Anttinen

Ensimmäisen kerran kuulin avustajakoirista tammikuussa 2000, kun Suomen Kennelliitossa valmisteltiin teemapäiviä hyötykoirista. Olen aina pitänyt itseäni aika aktiivisena koiraharrastajana, ja olin hämmästynyt, että Suomessa oli koiratoimintaa, josta en tiennyt mitään. Avustajakoirien pienestä määrästä johtunee niiden vähäinen tunnettuus. Kaikkihan tuntevat opaskoirat sekä niille kuuluvat tehtävät ja etuoikeudet, mutta avustajakoiratoiminasta vain harvat ovat kuulleet.

Tutustuttuani aputassuihin eli avustajakoiriin ja heidän isäntiinsä ja emäntiinsä sekä koirien kouluttajiin tulin oitis vakuuttuneeksi siitä, että avustajakoiria tarvitaan. Ja niitä tarvitaan lisää, koska avustajakoirat soveltuvat monin eri tavoin vammautuneille, eri ikäisille, työssäkäyville, opiskelijoille ja aikaisemmin vain kotona neljän seinän sisällä sairastaneille.

Suomen ensimmäisten aputassujen lyhyt historia on saanut minut ja monet muut entistä vakuuttuneemmiksi koirien soveltuvuudesta ja käyttökelpoisuudesta vammautuneen ihmisen avustajina kunhan oikeat koirayksilöt - rodusta riippumatta - valikoituvat koulutukseen ja sen jälkeen motivoituneille käyttäjille.

Koiraharrastajana minulle on itsestään selvää, että koiria voidaan käyttää ihmisen apuna melkein missä vain, - sellaisia ovat omatkin koirani - mutta vasta seurattessani avustajakoirien työskentelyä käytännössä tämä uskoni on vahvistunut. Käyttäjälleen yksilöllisesti "täsmäkoulutettu" koira auttaa juuri niissä tehtävissä, jotka kullekin käyttäjälle ovat tarpeellisimpia ja hyödyllisimpiä ja helpottavat näin selviytymistä jokapäiväisistä arkiasioista. Samalla vapautuu avustavien henkilöiden aikaa. Avustajakoiran isäntä ei liioin koskaan ole yksin saatuaan oman aputassunsa, mikä on melkein käsittämättömän arvokas ja turvallinen tunne. Asia, jonka jokainen koiranomistaja tietää ihan omasta kokemuksestaan.

Kierrätyskoirista hyötykoiriksi

Ensimmäiset avustajakoirat Suomessa ovat "kierrätyskoiria", koiria joiden ensimmäinen koti ei ollut ihmisen ja koiran kannalta onnistunut yhdistelmä ja niin koirat joutuivat uudelleen sijoitetuiksi. Kun nämä koirat hyväksyttiin koulutettaviksi aputassun tehtäviin, ne saivat uuden suunnan ja sisällön koiranelämälleen: niistä tuli hyötykoiria.

Monet käyttäjät ovat ensikertalaisia koiranomistajina, mikä varmaan aluksi aputassun tultua taloon on aiheuttanut pulmia, joita kouluttajien ja käyttäjien tukihenkilöinä toimivien "peesareiden" kanssa on selvitetty. Ongelmia - vai johtuuko vain mielikuvituksen puutteesta - on syntynyt myös tu-

levan käyttäjän miettessä millä kaikilla tavoilla koira voi häntä auttaa. Koiran taitoihin tai kykyyn oppia erilaisia tehtäviä ei aluksi ole uskottu riittävästi. Aputassun työsuhteen päästyä kunnon alkuun kodin tois- toimissa on joillekin koirille sitten opetettu toisia tehtäviä, jotka paremmin hyödyttävät koiran käyttäjää. Työtehtäviensä neuvoo ja jotkut koirat oppivat itse työssä ollessaan lisää tehtäviä. Tämä osoittaa, että avustajakoiriksi on valikoitu oikeita yksilöitä: motivoituneita ja hyvin oppivaisia, itsenäisiä ja samalla erittäin palveluhaluisia koiria.

Ensimmäinen selvitys suomalaisten avustajakoirien hyödyistä

Professori Juhani Laurinkarin ja dos. Kai Pelkosen selvitysryhmän Kuopion yliopistossa tammikuussa 2001 tekemässä selvityksessä voitiin osoittaa, että koulutettu avustajakoira vähentää avustajan tarvetta, rikastuttaa päivittäistä elämää ja lisää huomattavasti ulkoilua. Saman selvityksen mukaan arvioidaan, että avustajakoira maksaisi laskentatavasta riippuen koulutuskustannuksensa kolmessa tai neljässä vuodessa ja tuottaa sen jälkeen palvelun kustantajalle pelkkää säästöä.

Elämän laadun parantajia

Vaikeammin mitattavia ja rahaksi muutettavia ovat koiran käytöstä saatavat muut hyödyt. Esimerkkinä vaikkapa se, kuinka ulkoilun lisääntyminen parantaa henkistä vireyttä ja yleiskuntoa ja vähentää alttiutta

infektiosairauksiin. Riippumattomuus henkilökohtaisesta avustajasta tai omaishoitajasta itsenäistää sekä lisää monenlaisten uusien elämysten ja uusien ihmiskontaktien määrää. Koiran ulkoiluttaminen tutustuttaa lähiympäristöön, ja viepää pyörötuolia vetävä koira autettavan ihmisensä kaikenlaisiin odottamattomiin seikkailuihinkin. Liikkumisen ja omatoimisuuden mahdollisuuksien lisääminen parantaa merkittävästi elämän laatua. Koiran avulla lisääntynyt riippumattomuus avustavista ihmisistä vaikuttaa myös kiistatta elämänlaatuun positiivisesti. Vastuu koiran hoidosta ja ulkoiluttamisesta velvoittaa myös säännölliseen päivärytmiin, vaikka aina ei oikein jaksaisikaan. Sama koskee meitä kaikkia koiranomistajia. Ulos on lähdeittävä joka säällä ainakin kolmasti päivässä, vaikka ei millään viitsisi. Lenkiltä palaa kuitenkin aina virkistyneenä. Koira "huolehtii" ulkoiluttajansa terveydestä, mikä on monissa tutkimuksissa osoitettu. Minkä verran terveydenhoidon kustannuksia koiranomistajat säästävät-kään, on taas niitä vaikeasti mitattavia.

Ongelmallista on myös arvioida ja taulukoida sitä turvallisuuslisää, jota vierellä tork-

kuva, mutta aina työhön valmis avustajakoira käyttäjälleen tuo. Koira nukkuu "koiran unta" eikä jatkuva valmiustila sitä rasita, mutta suo käyttäjänsä perheenjäsenille vaapaahetkiä tai peräti rikkumattoman yöunen, kun omaiset tietävät aputassun huolehtivan avun hälyttämisestä tai isäntänsä kääntämisestä vuoteesta yön tunteina. Kuka määrittelee nämäkin arvot rahassa? Sitä juuri tarvittaisiin, koska vain rahalla tai rahassa mitattavilla suureilla voidaan vaikuttaa päättäjiin ja esittää perusteita hyvän ja tarpeellisen asian puolesta.

Opaskoirat ja avustajakoirat yhtä tarpeellisia

Opaskoiratoimintaa on Suomessa ollut jo yli 60 vuotta ja punaisella ristillä merkityssä valjaissa näkövammaista opastava koira on kaikille tuttu. Opaskoirilla on omat vakiintuneet hyötykoira-aseman edut, joista kauppoihin ja ravintoloihin pääsy on nykyisin ulotettu koskemaan myös liikuntavammaisten ihmisten avustajakoira.

Siihen yhtäläisyydet ja tasapuolisuus lain edessä päättyvätkin. Avustajakoira ei vielä luokitella vammaisen ihmisen apuvälineeksi, jonka hankintaan yhteiskunta osallistuisi samalla lailla kuin opaskoirien, vaikka monemmista ihmisten auttajina on tutkittua tie-

toa ja kiistaton hyötynsä. Toisaalta on tiedostettava, että opaskoira ei sovi kaikille näkövammaisille eikä kaikille liikuntavammaisille ole avustajakoira hyötyä.

Avustajakoira-toiminnan tunnetuksi tekeminen onkin niin lainsäätäjille, terveydenhoidon ammattilaisille ja päättäjille - ja jopa avustajakoiran tarvisijoille - erittäin tärkeätä lakiin perustuvan hyötykoira-aseman saavuttamiseksi. Tätä työtä tehdään, mutta tulokset eivät vielä päästä huimaa. Uusia tiedottamisen ja vaikuttamisen kanavia on löydettävä.

Aputassujen kummit ry

On pohdittava miten voidaan vauhdittaa asioita lainsäädännön osalta ja ryhdyttävä tositoimiin.

Toinen jatkuva ongelma on avustajakoira-toiminnan lyhytjänteisyys, mikä aiheutuu suoraan nykyisen rahoituksen tilapäisluonteisuudesta ja pienuudesta. Kun koirien hankintaan, koulutukseen ja ylläpitoon saadut varat riittävät vain muutaman koiran koulutukseen vuodessa, ei juurikaan saada koulutettua koiria uusille käyttäjille, kun eläkkeelle siirtyville aputassuille tarvitaan välittömästi työn jatkajia.

Paimiosta on aika äskettäin järjestynyt avustajakoira kouluttamiseen soveltuvat

tilat, missä myös järjesty korien hoito. Näin mahdollisuudet kouluttaa entistä useampia koiria vuosittain kahden kouluttajan voimin ovat huomasti parantuneet. Enää puuttuu vain varoja.

Mikä siis avuksi? Perustetaan Aputassujen kummit ry - rekisteröity yhdistys organisoimaan niin vaikuttamista kuin tiedottamistakin. Sen avulla voimme saada aikaan muutoksia lainsäädäntöön ja tuoda aputassut ihmisten tietoisuuteen.

Uskon, että aputassu-tietouden leviämisen myötä uusimuotoista rahoitusta avustajakoira koulutukseen on löydettävissä. Mm. eräillä paikkakunnilla herännyt kummikoira-ajatus, jota Leena Rajala esitteli TV:ssä Mikon ja Karan kanssa esiintyessään, kaipaa jatkoa ja organisoimista järjesty varainkeruuhjelman järjestämiseksi tukemaan koirien hankintaa ja koulutusta. Pienetkin lahjoitukset kasvavat suuriksi, kunhan niitä on riittävä määrä. Esimerkiksi koirakerhoilla saattaisi olla halua ja kykyä järjestää tempauksia, joiden tuotto lahjoitetaan aputassujen koulutukseen. Kummiyhdistys keräisi ns. yhden sateenvarjon alle eri tahoja ja ihmisiä, jotka haluavat auttaa avustajakoira-toiminnan leviämistä ja vakiintumista tässä maassa.

Siis, tuumasta toimeen.

**PORVOON UUSI APTEEKKI
NYÅ APOTEKET I BORGÅ**

LÄHELLÄ TORIA / VID TORGET
Piispankatu 30 • Biskopsgatan 30
Tiedustelut / Förfrågningar 689 7700

SIVUAPTEEKIT / FILIALER:
Näsi / Näse 524 5433 • Kulloo / Kullo 0104 522 005

**TAKSI
TAISTO KAISTOLA**
PALTAMO
Puh. auto 0400 587 500
koti 08-872 174

- 1+8 istumapaikkaa
- normaalit taksihinnat
- invataksipalvelut
- 2 pyörätuolipaikkaa
- mahdollisuus makuulla kuljetukseen

**KALLIOT MURENEE
LOUHINTALIIKE
E. LUKKARI & K. SIRVIÖ**
Puh. 08-661 118 ja 08-871 778
Matka 0400-185 587 ja 0400-385 714
HALMEVAARANTIE 28 88530 PAAKKI

Taksi

Juha-Pekka Sievänen **PALTAMO**

Puh: 0400 280 999

Tasokas taksibussi (1-8 h)
myös invavarustus

AVUSTAJAKOIRIEN VAIKUTUS TUTKITUSTI MERKITTÄVÄ

Avustajakoiran kanssa elävät vammaiset käyttävät maksettua ulkopuolista apua 1,5 tuntia vähemmän päivässä kuin koirattomat. He harrastavat ulkoilua kymmenkertaisesti enemmän ja käyttävät kotona vähemmän aikaa fyysisesti passiivisiin toimiin. Avustajakoira maksaisi Suomessa koulutuskustannuksensa takaisin 3-4 vuodessa, jonka jälkeen se alkaa "tuottaa" säästöä palvelun kustantajalle.

Tulokset ovat satoa Avustajakoira-toiminnan selvitysryhmän vuonna 2001 tekemästä tutkimuksesta, jossa kartoitettiin avustajakoiran käyttäjien ja verrokkien päivittäistä

ajankäyttöä. Kartoituksen toteutuksesta vastasivat Kuopion yliopiston Vammaistutkimusyksikön johtaja, prof. **Juhani Laurinkari** ja selvitysryhmän pj. dos. **Kai Pelkonen**. Tulokset ovat samansuuntaiset ulkomaisten tutkimusten kanssa. USA:ssa vuonna 1996 tehdyn arvion mukaan avustajan tarve vähenee avustajakoiran saaneella vammaisella ihmisellä niin paljon että koulutuskustannukset peitetään jo ensimmäisen käyttövuoden aikana. Myös isännän elämänlaatu paranee merkittävästi avustajakoiran saamisen myötä.

Selvitysryhmä piti tulosten johdosta tärkeä-

nä, että avustajakoira-toiminta saadaan varmemmalle pohjalle. Tämä edellyttää samanlaista lainsäädäntöä kuin opaskoira-toiminnassa. Selvitysryhmään on kuulunut avustajakoira-toiminnassa mukana olevien ihmisten lisäksi edustajia mm. Invalidiliitosta ja Kuntaliitosta.

AVUSTAJAKOIRAKORTTI TIETÄÄ

Kaikilla avustajakoiran haltijoilla on kortti, jonka avulla voi osoittaa olevansa liikkeellä virallisesti koulutetun ja työhön hyväksytyyn avustajakoiran kanssa. Kortissa on koiran haltijan kuva ja henkilötiedot, koiran tiedot sekä lakiteksti avustaja- ja opaskoira-toiminnan oikeuksista liikkua julkisissa liikennevälineissä ja muissa tiloissa, mm. elintarvikeliikkeissä, ravintoloissa, teattereissa, uima halleissa.

PALVELUA JO VUODESTA 1744

Piispankatu 34
Puh. (019) 689 4400
Telefax (019) 689 4446

Gammelbackan sivuapteekki
Puh. (019) 575 3990

Pornaisten sivuapteekki
Puh. (019) 664 7247

SOTKAMON FYSIOTERAPIA

Monipuolista
hoitoa
ammattitaidolla

Torikatu 8
puh. 08-666 1266

SUOMALAISET APUTASSUT TASA-ARVON ASIALLA EUROPARLAMENTISSA

Teksti: Lotta Lamminen

Avustajakoira ry sai kutsun **Petnight 2001** tapahtumaan lokakuussa 2001 edustamaan suomalaisia avustajakoiria. Petnight on **Fedesan** (European Federation of Animal Health) järjestämä tapahtuma, jossa kerrotaan europarlamentaarikoille eläinten tuomista hyödyistä ja mahdollisuuksista auttaa ihmisiä. Samalla keskitytään myös eläinten hyvinvoinnin turvaamiseen koko EU:n alueella.

Useissa Euroopan maissa avustavia eläimiä kouluttavat järjestöt toimivat hyväntekeväisyyspohjalta ja melko järjestäytymättömästi. Lisäksi avustavilla eläimillä, lähinnä koirilla, on hyvin erilainen asema eri jäsenvaltioissa, mikä osaltaan heikentää niiden käyttäjien tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa. Petnight-tapahtuman tarkoituksena on nostaa poliittista tietoisuutta työstä, jota eläimet tekevät ihmisten hyväksi ja vaikuttaa päättäjiin. Tavoitteena on saavuttaa avustaville koirille yhtäläiset oikeudet kaikkien jäsenvaltioiden alueella sekä lisätä näiden asioiden huomioonottoa uusien lakeja ja asetuksia säädettäessä.

Petnight 2001 –tapahtuman yhteydessä Avustajakoira ry:n edustajina minulla ja **Marja Kalpamaalla** oli mahdollisuus puhua parlamentissa Eläinten hyvinvointi ja suojelu –ryhmän kokouksessa. Paikalla oli

myös **Anthony Blunt**, Iso-Britannian Kuulokoira-yhdistyksen puheenjohtaja ja **Francoise Sion**, Etologiasta, joka puhui lemmikin merkityksestä lapsen kehitykselle. Avustajakoira ry:n edustajat kertoivat toiminnasta Suomessa ja siitä, mitä hyötyä avustajakoira käytännössä tuo. Esitys sai runsaasti kiitosta käytännölläheisyydestään ja siitä, että käyttäjä oli itse kertomassa kokemuksistaan. Myös avustajakoira **Nessun** mukanaoloa pidettiin hyvänä asiana.

Parlamenttilaisuuden jälkeen Fedesa järjesti ilta-vastaanoton, jonka suojeelijana toimi Belgian prinssi **Laurent**. Tapahtuman isäntänä oli **Robert Sturdy**, Iso-Britannian europarlamentaarikko. Vastaanotolla jaettiin stipendejä avustavien koirien koulutukseen ja nähtiin ranskalaisen avustajakoiran työnäytös. Samalla oli tilaisuus keskustella parlamentaarikkojen ja muiden järjestöjen edus-

Avustajakoiran **Nessu** ojentaa tiedotelehtisen Belgian prinssi **Laurentille**. Vierestä seuraavat **Sirpa Pellikka** (oik) ja **Marja Kalpamaa**.

tajien kanssa ja luoda verkostoa eri tahoille.

Petnight järjestetään myös vuonna 2002 ja Avustajakoira ry osallistuu tapahtumaan. Kansainvälinen yhteistyö on tärkeää yhteisten käytäntöjen luomiseksi ja avustavien koirien aseman vakiinnuttamiseksi koko EU:n alueella. Myös kokemusten vaihto niin käyttäjien kuin kouluttajienkin kanssa on hyödyllistä.

Ranskalainen avustajakoira ja vielä koulutuksessa oleva pentu.

TAKSI
RISTO KARPPINEN
Paltamo

Koti (08) 871 176
Auto 0400 686 907

Naksutinkoulutuksesta ja vähän muustakin...

Tommi Wirén
kouluttaja
Clicker Trainers Club
www.ctc.laikonet.com

Naksutinkoulutuksen idea on ehdollisen vahvisteen käytössä. Ehdollisen vahvisteen idea ja tehokkuus perustuu siihen, että oikeanlainen toiminta pystytään erottamaan palkitsemisajankohdasta, tarkasti ja oikeaan aikaan, täsmälleen toiminnan tapahtuessa. Näin oikean suuntainenkin toiminta pystytään ”vahvistamaan” etäisyydestä tai tilanteesta riippumatta. Heti kun koira keksii mikä ele saa vahvisteen (naksun) aikaiseksi, se alkaa toistaa toimintaa palkkiota saadakseen - eli osoittaa omalla toiminnallaan kouluttajalle oppineensa asian, joka on ollut tavoitteena.

Toiminnan tarjoamisen edellytys on, että kouluttaja onnistuu ajoittamaan vahvisteen (naksun) täsmälleen oikeaan hetkeen kerta toisensa jälkeen. **Ajoitus** on kaiken A ja O! Tämän lisäksi kouluttajan on huolehdittava muutamista muista seikoista onnistuakseen.

Joka viides sekunti kuuluu naks

Vaatimustason (kriteerin) on oltava niin alhainen, että riittävä **vahvistetiheys** toteutuu. Vahvisteiden määrän on oltava alkuvaiheessa ja aina uutta asiaa opeteltaessa vähintään 12 vahvistetta minuutissa. Joka viides sekunti siis kuuluu naks. Saattaa kuulostaa paljon, mutta koirat pystyvät helposti saavuttamaan 20 – 40 vahvisteen tiheyden minuutissa, riippuen toiminnosta.

Kriteeri on asetettava niin alhaiseksi, että toiminnan toistomäärä nousee ainakin 20 vahvisteseen minuutissa ennen kuin tehtävää vaikeutetaan eli nostetaan kriteeriä seuraavalle tasolle. Jos kriteerin muuttamisen jälkeen ei päästä 12 vahvisteen vähimmäismäärään, on vaatimustaso noussut kerralla liikaa.

Toiminnan määrä muodostuu näistä muutamasta asiasta huolehtimalla niin suureksi, että koiran oppiminen on mahdollisimman nopeaa. Viiden minuutin harjoitus hyvin toteutettuna saa koiran tekemään 100 toistoa ko. liikettä! Kokemuksesta voin kertoa, että rupeaa siinä jo kovapäisempiinkin junttura pääsemään jyvälle asiasta kuin asiasta, jos kolmekin treeniä viitsii päivässä

tehdä. Aikaakin kuluu jopa oikein varttitunti noin 300 suorituksen tekemiseen. Viiden minuutin harjoitus on varmasti riittävä yhdelle kerralle.

Mene peilistä katsomaan, miltä naksutinkouluttaja näyttää

Kun toiminta on saatu toistomäärillä rakenneltua oikean näköiseksi ja varmaksi, on tullut aika nimetä se. **Nimeäminen** tapahtuu siten että ”vihje”-sana liitetään liikkeeseen edeltämään vahvistetta. Muutaman harjoituksen jälkeen voi testata toimintaa antamalla koiralle vihje ilman mitään muita apuja. Jos koira tekee oikean toiminnon ns. käskystä, vahvista se, anna kaikki makupalat sille ja mene peilistä katsomaan miltä **naksutinkouluttaja** näyttää.

Jatkossa vahvistetaan vain käskyn jälkeen tapahtuva toiminta, ei enää koiran omaloitteisesti tarjoamaa toimintaa. Tällä pyritään saattamaan liike ”ärsykekontrolliin”. **Ärsykekontrolli** sisältää neljä kohtaa, joilla voidaan testata onko toiminta varmasti opittu.

1. toiminta tapahtuu kun esitetään opetettu käsky.
2. toimintaa ei tapahdu kun käskyä ei esitetä

3. toiminta ei tapahdu kun esitetään jokin muu aikaisemmin opetettu käsky
4. toimintaa ei tapahdu kun esitetään koiralle tuntematon käsky.

Tämän jälkeen voit alkaa harjoitella vaihtelevissa paikoissa ja **yleistää** toimintaa sujuumaan vaativissakin ympäristöissä. Kun homma alkaa sujua, voit luopua naksuttimen käytöstä, mutta älä kuitenkaan jätä palkitsemista. Palkitseminen voi vähitellen muuttua satunnaiseksi ja harvemmin tapahtuvaksi. Palkitseminen on toimintoja ylläpitävä voima.

Kissa kiitoksella elää – ei avustajakoira

Satunnainen palkitseminen on varsin tärkeä asia, varsinkin avustajakoiralle. Työskentely itsessään ei palkitse koira. Avustustehtävät ovat koiralle työtä, josta pitää maksaa palkka, jottei homma taantuisi ja alkaisi hiipua. Tähän ilmiöön törmäsin mm. viime kesänä Lehtimäellä kesäpäivillä vieraillessani. Muutamat koirat olivat pikkuhiljaa taantuneet. Sitä nimitettiin rumasti ”ongelmaksi”. Näiden koirien ainoa ongelma näytti todellisuudessa olevankin se, että palkanmaksu oli unohtunut työnantajalta suorittaa ajallaan. Työmotivaatiokin oli sen myötä hävinnyt olemattomaksi joissain asi-

oissa. Koirat olivat tulleet siihen tulokseen, että ”kissa kiitoksilla elää”, kuten vanha sanonta kuuluu. AY-liikettä olisivat varmasti seuraavaksi alkaneet vaatia.

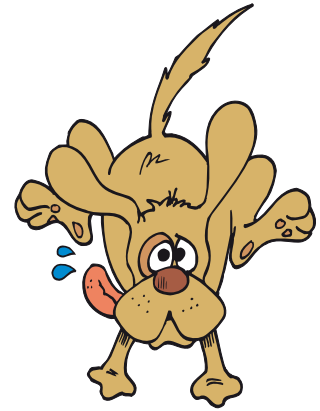
Toinen asia mikä koettiin ongelmaksi oli nuorempien koirien ns. ”paksukorvaisuus” vapaana ollessa. Kotioloissa koira on yleensä enemmän tai vähemmän aktiivitellassa. Myös ”remmilenkillä” koira on opetettu olemaan valpas (ei vedä, tarkkailee ulkoiluttajaansa, ei kulje hajujen mukaan, yms.). Ilman välineitä tai tehtäviä vapaasti hajuilla juoksentelu on koiran vapaa-aikaa. Se ei saisi olla ”harvinaista herkkua” koiralle, varsinkaan jos se tekee pääsääntöisesti vaativaa työtä. Vapaalla olemisen tulisi olla niin säännöllistä, ettei sen merkitys korostuisi liiaksi ja näin ollen ”huonontaisi koiran kuuloa” ja ruokkisi vääränlaista käyt-

täytymistä eli tekisi salakavalasti tottelemattomuudesta kannattavaa/palkitsevaa. Koira ei saisi kokea vapaana olemista palkitsevammaksi kuin annetut tehtävät ovat. Varsinkin nuoren koiran tulisi saada niin paljon vapautta, ettei sen merkitys kilpailisi annettujen tehtävien ja siitä seuraavien palkkioiden kanssa.

Naksuja eri tarpeisiin – luovia haasteita

Kaikkien edellä mainittujen asioiden käytäntöön saattaminen sekä koirissa havaittujen tilapäisten ”toimintahäiriöiden” korjaaminen, oli minusta varsin haastava aihe. Saatuani muutaman hyvän idean avustajakoiraan käyttäjiltä, kehitelin pari apuvälinettä, joita voisi käyttää kun koulutetaan pyörätuolista. Tästä esimerkkinä on kehittelemäni ”rannenaksutin”, jolla vahvis-

taminen onnistuu ”kelaamisen” aikana, joten kouluttaminen pyörätuolilla liikuttaessa ei ole enää mahdotonta. Arolan Mikko ja Kara ovat ”koeajaneet” rannenaksutinta nyt muutaman kuukauden ja ainakaan vielä he eivät ole minua alkaneet haukkumaan.

Naksutinkouluttaja Debi Davis, USA

Teksti: Debi Davis, Tucson, AZ

Suom: Laura I. Kansanen

Terveiset Amerikasta! Nimeni on Debi Davis ja olen naksutinkouluttaja. Minulla on verisuonitauti, jonka vuoksi molemmat jalkani on amputoitu ja liikun sähköpyörätuolilla. Koulutan omat avustajakoiraani ja lisäksi ohjaan koulutusryhmiä ympäri maailmaa. Kirjoitan myös artikkeleita avustajakoiraan koulutuksesta ja järjestän työpajoja seminaareissa siitä, miten koirista koulutetaan avustajakoira.

Minulla on neljä perhoskoiraa. Kaikki suorittavat avustajakoiraan tehtäviä. Yksi koiristani on pääasiallinen avustajani, sen nimi on ”Peekaboo”. Yksi pentu on koulutuksessa, mutta kaikki neljä suoriuvat avustustehtävistä sekä toimivat loistavasti yleisillä paikoilla.

Avustamiseen kuuluu vuoteen petaamista, pyykin laittamista pesukoneeseen, puhtaan pyykin siirtämistä kuivaajaan ja kuivan pyykin laittamista koreihin sekä lopuksi koriin vieminen huoneesta toiseen.

Koirat poimivat pudottamiani esineitä lattialta ja maasta. Koska niillä on hyvin pieni suu, ne kykenevät poimimaan pienet parsinneulatkin, joita pudottelen ommellessani. Samoin ne pystyvät nostamaan pieniä korun palasia lattialta tehdessäni koruja työhuoneessani. Lisäksi koirani avaavat ja sulkevat komeron ja kaapin ovia ja ottavat kaapista vaatteitani esiin. Ne sytyttävät ja sammuttavat valoja, aktivoivat ovien aukaisijoita ja tilaavat hissini istuessaan sylissäni.

Naksutinkoulutuksella tarkkuutta ja turvallisuutta

Kaikki taitonsa koirani ovat oppineet naksutinkoulutuksen avulla, ilman minkäänlaisia

sia pakotteita - ei kuristuspantoja, ei piikkipantoja, ei rankaisua.

Pidän kovasti naksutinkoulutuksesta sen mahdollistaman tarkkuuden vuoksi ja totta kai myös siksi, että se on koiralle ja omistajalle stressitön tapa oppia. Jopa noudon voi opettaa luotettavasti naksuttimella ilman voimakeinoja ja pakkoa, kun ensin opetetaan viimeinen toiminto: istu ja pidä esinettä hiljaa suussa. (Yhdysvalloissa on yleistä opettaa nouto korvista nipistämällä - LK huom.).

Tämä auttaa paljon opettaessa koiraan nostamaan tavaroita, jotka voivat olla sille vaarallisia – esim. pienet neulat. Naksutinkoulutuksella voin muotoilla koiran nostamaan neulan tarkasti niin, että se käyttää vain etuhampaitaan. Voin opettaa työn hitaasti vaihe vaiheelta siten, ettei koiralla ole kertaakaan mahdollisuutta kaapata esinettä kokonaan suuhunsa, pureskella ja nie-

laista sitä. Opettaessani noutoa ”takaperin” - lopusta alkuun - vältän kaikki synnynäiset takaa-ajo-, syöksymis-, ravistelu-, ja ”saaliintappo”- reaktiot, joita esineeseen voisi kohdistua, jos noutoa opetettaisiin leikkimällä.

Kun rakennan jokaisen noudon vaiheen vankaksi ennen siirtymistä seuraavaan, minun ei tarvitse palata taaksepäin ja korjata vääränlaisia reaktioita. Esimerkki väärästä, ei-toivotusta reaktiosta voisi olla se, kun koira pyydettyänsä tuo vaatekappaleen ja samalla pureskelee ja ravistelee sitä kantaessaan.

Handi-Dogs – esimerkki

USA:ssa ei ole kansallisia testejä avustajakoiraan, ei todistuksia, ei edes minkäänlaisia standardeja, joten koulutusohjelmat ja yksittäiset kouluttajat voivat käyttää mitä tahansa valitsemiaan menetelmiä. Naksu-

tinkoulutus on nopeasti saavuttanut täällä paljon suosiota, mutta siitä huolimatta sitä ei vielä paljon käytetä avustajakoirien koulutuksessa, surullista kyllä. Mikään tuntemani laajempi koulutusohjelma ei käytä pelkästään naksutinkoulutusta, mutta useat pienehköt ohjelmat hyödyntävät jo yksinomaan sitä. Näin koulutuksessa pystytään välttämään voimakeinot ja pakotteet.

Esimerkkinä naksutinkoulutusohjelmasta voidaan mainita **“Handi-Dogs”** Arizonan osavaltiossa Tucsonissa, joka on maamme vanhin avustajakoirien koulutuspaikka. Siellä opetetaan liikuntarajoitteisia kouluttamaan omat avustajakoiraansa naksuttimella. Siellä myös hyödynnetään tehokkaasti norjalaisen **Turid Rugaasin** ideaa rauhoittavista signaaleista ja niiden käyttämisestä vähentämään koirien käyttäytymishäiriöitä tai sosiaalisia ongelmia yleisillä paikoilla. Tällaiset ongelmat ovat yleisiä USA:ssa.

Kyseisestä koulutusohjelmasta valmistuu tarkkoja ja luotettavia ihminen-koira -työpareja. Toivottavasti tämä auttaa vakuuttamaan, ettei luotettavan työkoiran koulutuksen tarvitse olla vastenmielistä, epämiellyttävää tai muuten millään tavalla stressaavaa.

Peekaboon komea uraputki

Muutosta tapahtuu: Vuonna 1999 avustajakoiraani, perhoskoira Peekaboo valittiin Vuoden Avustajakoiraaksi. Se on maassam-

me korkein mahdollinen palkinto avustajakoiraalle. Peek ei ollut ainoastaan ensimmäinen naksutinkoulutettu, vaan myös ensimmäinen kääpiörotuinen kyseisen palokunnan saaja.

Toivottavasti Peekin valinta Vuoden Avustajakoiraaksi auttaa tajuamaan, ettei avustajakoira tarvitse kouluttaa pakolla. Samoin toivon sen vakuuttavan, että myös pienikokoiset koirat voivat tehdä paljon enemmän kuin vain toimia sylin lämmittiminä tai nilkan purijoina!

Peekaboo teki historiaa myös tammikuussa 2002. Se oli ensimmäinen kääpiörotuinen avustajakoira, joka osallistui Olympiasoihdun kuljettamiseen. Tapahtuma oli erityislaatuinen, enkä unohda sitä koskaan. Tapahtumasta on kuvia kotisivuillani (vielä keskeneräiset!) osoitteessa: <http://www.clickertales.com/>. Sieltä voi myös lukea Peekin tarinan nuorisorikollisesta Vuoden Avustajakoiraaksi.

Tarinasta tekee entistä koskettavamman se, että Peek oli aikoinaan ongelmakoira, joka melkein lopetettiin käyttäytymisongelmien takia. Peek kasvoi kennelissä, se oli erittäin pelokas ja aggressiivinen eikä sitä ollut sovellettu kunnolla. Pakotteilla kouluttaminen teki siitä vain entistä reaktiivisemmän, se alkoi taistella vastaan ja melkein annoin periksi sen kanssa. Mutta löysin naksutinkoulutuksen ja se muutti Peekin elämän.

Vieläkin on vaikea uskoa, että tämä kerran täysin kontrolloimaton koira, voi nyt kävellä toisten koirien ohi murisematta, kykenee keskittymään minuun jänisten ja kissojen juostessa ohi, eikä ole aggressiivinen isoja koiria kohtaan. Se kulkee missä tahansa ympäristössä nätisti remmissä ja kiinnittää huomionsa minuun 10 sekunnin välein ilman, että minun täytyy sitä erikseen pyytää.

Peek pelkäsi aikoinaan kovin miehiä. Mutta nykyään se toimii myös terapiakoirana. Se työskentelee Alzheimerin tautia sairastavien, CP- ja kehitysvammaisten miesten kanssa sairaalan kuntoutusosastolla.

Muistellessani kaikkea muistan matkan, joka oli täynnä kyyneleitä ja turhautumista, kun yritimme vanhoin keinoin opetella uusia käyttäytymismalleja. Itselleni oli yhtä vaikeaa siirtyä pakotteiden käytöstä positiiviseen vahvistamiseen. Oli vaikeaa olla rankaisematta toiminnoista, jotka minusta tuntuivat huonolta käytökseltä. Mutta se matka kannatti tehdä, sillä meidän molempien elämä on tänä päivänä harmonista ja rauhallista, ilman tahtojen taistelua.

Peek ja minä vierailimme kansainvälisessä Cineflix-ohjelmassa **“Dogs With Jobs”**, joka käsittääkseni näkyy myös Suomessa. Toivottavasti teidän on mahdollista nähdä miten tämä minun pikkuruinen kumppani tekee elämästäni niin paljon helpomman!

KAKE KIMPASSA ERIKOISKUNTOUTUKSESSA

Tamperelainen **Pekka Pesonen** käy fysioterapiassa avustajakoiraansa **Kaken** kanssa. Erikoiskuntoutuksen väki toteaa, että kokemukset Kakesta ovat positiivisia. Ongelmia voisi tulla, jos meillä kävisi terapiassa erittäin allergisia ihmisiä. Täällä kukaan ei ole asiasta toistaiseksi valittanut. Kake osaa käyttäytyä mallikkaasti, eikä hauku. Terapian ajan Kake seurailee tilannetta rauhallisena tai nukkuu (jos lattia ei ole liian kylmä...). Terapiassa Kake ei ole varsinaisesti avustanut kuin yhden kerran, silloin se nosti kengän! Kake on saanut tyytyä ”rapsutushoitoon”, vaikka olisi kenties halunnut myös hierontaa ja liikehoitoa aika ajoin. Monet kuntoutujamme haluaisivat tutustua Kakeen paremminkin. Avustajakoira isäntä voi ja saa kertoa rohkeasti, mitä koiran kanssa saa/ei saa tehdä.

Kake asettui plintille poseerausta varten – muulloin sillä hikoilee isäntä

KOIRAN RAKENTEESTA JA HIERONNASTA

Teksti : Riikka Ylönen, fysioterapeutti

Katsaus koiran rakenteeseen

Koiran luusto koostuu noin 300:sta eri luusta. Luut liittyvät toisiinsa joko nivelten tai rustoliitosten avulla. Niveltyvien luiden päitä peittää lasimaisen kova, kimmoisa ja hyvin rasitusta kestävä nivelrusto. Nivelitä ympäröi nivelpussi, joka sisältää limamaisista, sitkeää nivelnestettä. Nivelpussi vähentää liikkeen tuottamaa kitkaa ja ravitsee nivelrustoa.

Koiralla on 7 kaulanikamaa, 13 rintanikamaa, 7 lannenikamaa sekä 3 yhteenkasvanutta ristiniikamaa. Häntänikamia koiralla on 20-23, häntä on ”selkärangan jatke”. Nikamienvälissä on rustomainen välilevy, joka toimii iskunvaimentimen tavoin ja joustaa rangan liikkuessa. Koska koiran selkäranka on vaakatasossa, ranka lihaksineen on kuin jännitetty jousi, jonka pilareina toimivat etu- ja takajalat. Koiran ruumiinpainosta 62 % on etupäällä, takapää taas toimii liikettä aikaansaavana ”moottorina”. Koiran liikkuminen on vaakaa-asennon vuoksi täysin riippuvainen lihasvoimasta, se ei pysty käyttämään hyväkseen painovoimaa, toisin kuin ihminen.

Koiralla on noin 500 lihasta, niistä likimain 300 liittyy raajojen toimintaan. Osa lihaksista taas tukee rankaa liikkeiden aikana. Koiralla on kolme liikkumislajia: käynti, ravi ja laukka. Jokaisella askellajilla on kolme tempo: hidas, keskinopea ja nopea. Nopein liikkumistapa on laukka. Esimerkiksi saksanpaimenkoira liikkuu käynnissä 5-9 km/t, ravisissa 13-14 km/t ja laukassa joka 55 km/t.

Hieronnan vaikutukset

Hieronta lievittää kipua sulkemalla selkäytimen kipuportin, tätä kautta vaikutus on kuitenkin melko lyhytkestoinen, 1-2 tuntia. Pidempi vaikutus käynnistyy aivojen kautta lihaksiston rentoutuessa. Hieronnan avulla voidaan laukaista kipua tuottavia lihaskouristuksia. Jos lihaskourituksen syynä on ns. triggerpiste, se voidaan usein saada hieronnalla katoamaan. Hieronnan avulla voidaan vähentää kudoksen vaurion aiheuttamaa turvotusta ja kipua. Hieronnan vaikutuksesta aivolisäkkeestä vapautuu oksitosiini-hormonia, jolla on rentouttava ja aggressioita poistava vaikutus.

Hieronnan tavoitteet

Koiran hieronnalla pyritään siirtämään mekaanisesti laskimoverta kohti sydäntä. Hieronta pitäisi siis raajoissa suorittaa tassusta kohti vartaloa. Laskimoissa on läppiä, jotka avautuvat sydämeen päin, niiden avautuminen edellyttää riittävän suurta painetta, joka syntyy koiran liikkuessa. Jos esim. kipu estää lihasten normaalin käytön, voidaan toivottu vaikutus saada aikaan hieronnalla. Sen avulla voidaan vilkastuttaa immunestekiertoa. Immunestekierroksen tärkein tehtävä on palauttaa verestä kudostenesteseen päässeet valkuaisaineet takaisin verenkiertoon. Jos valkuaisainetta jää liaksi kudostenesteseen, ne vetävät vettä ulos hius-suonista ja tuloksena on kudoksen turpoaminen. Turpoaminen vaikeuttaa solujen toimintaa ja heikentää sitä kautta koko kudoksen aineenvaihduntaa.

Hieronnan painevaikutuksen vuoksi hius-suoniin verta tuovien pikkuvaltimoiden suljelijahakset rentoutuvat. Kudoksen koko aineenvaihdunta tapahtuu hius-suonten alueella, joten hieronnan avulla voidaan parantaa lihaksen aineenvaihduntaa, laukaista verenvähyyttä (iskemiaa) ja hapenpuutetta (hypoksiaa) kudostasolla. Iskemia ja hypoksia tuottavat kipua, koska niistä johtuvat happamat aineenvaihduntatuotteet aktivoivat vapaita hermopäätteitä.

Hieronta ja rasituksesta palautuminen

Hieronalla pyritään kudosten happamuuden normalisointiin sekä jännityksen ja kivun laukaisemiseen ja kudostenesteen määrän korjaamiseen vaikuttamalla immunestekiertoon. Lisäksi tavoitteena on vilkastuttaa verenkiertoa ja sitä kautta auttaa energiavarastoja täyttymään. Hieronta nostaa verisolujen määrää veressä (hematokriittä), jolloin veren hapensitomiskyky paranee ja ravintoaineiden varastoituminen nopeutuu. Hieronnalla pyritään myös lihasten, jänteiden ja nivelsiteiden venyttämiseen lepopituuteen.

Rasituskiput ja ylikuormituksen aiheuttamat vammat paikantuvat lihas-jänneliitoksiin, joten kyseisten alueiden käsittely on tärkeää rasituksesta palauttavana hoitona.

Thelma nauttii näytöksessään Riikka Ylönen ammattiotteista

Koiran hieronta käytännössä

Koira on kylkimakuulla, hieroja mieluummin tassujen puolella, jotta näkökontakti säilyy ja hieroja voi seurata koiran ilmeitä ja eleitä hoidon aikana. Hieronta toteutetaan rauhalliseen, rentouttavaan tahtiin.

- Aloitetaan sivelyillä päästä häntään, lavasta etutassun kärkeen ja lantiosta takatassun kärkeen.
- Pään, niskan ja vartalon ojentajalihaksisto käsitellään päästä hännän tyveen rangan vierestä pyörittävällä otteella. Koiran koosta riippuen hierotaan kämmenellä tai esim. 2-3 sormenpäällä. Hierontaliikkeen paineen tulee olla laskimoveren suuntainen.
- Tassun etupuoli käsitellään peukalo-sormi -otteella edeten tassun kärjestä vartaloa kohti lavan etupuolelle ja sormiotteella lavan alle.
- Tassun takapuoli hierotaan myös kärjes-

tä kohti vartaloa edeten ja otetta tarpeen mukaan laajentaen kyynärpään ja olkapään ojentajalihaksiin sekä lavan takaosaan.

- Lonkan seudun etupuoli käsitellään pyörittävin liikkein peukalo-muut sormet – otteella ja lantion alue koiran kokoon sopivien pyörittävin ottein.
- Takatassun takaosa käsitellään tassun kärjestä kohti pohjetta, reisien takaosaa, istuinkyhmyyn saakka.
- Takatassun etuosa polvea ja reiden etuosaa kohti edeten, lonkkaa koukistaviin lihaksiin saakka.
- Pakaralihakset käsitellään huolellisesti pyörittävin ottein.

Hieronnan aikana ilmenneisiin kipukohtiin keskitytään tarkemmin.

Koiran toinen puoli käsitellään samoin, oman koiran voi kääntää selän kautta ympäri, jos hän siitä pitää. Yhdelle omista koiristani olen

opettanut käänny-käskyn, koska hän ottaa alistamisena selän kautta kääntämisen.

Jokainen meistä osaa hieroa omaa koiraansa ja oppii hierontatyylin ja voimakkuuden, josta koira eniten nauttii. Olen vakuutunut, että hieronta lisää koiran ja hoitajan välistä luottamusta. Koiran tuki- ja liikuntaelimestön optimaaliseen kuormittumiseen voit vaikuttaa parhaiten liikuttamalla koiraasi säännöllisesti myös viikolla. Pitkä lepo ja äkilliset kuormitukset aiheuttavat eniten tule-ongelmia koiralle. Fysioterapeuttisesta näkökulmasta suosittelen ehdottomasti koiralle kunnollisia esim. nahka- tai huskyvaljaita, jotka ovat tukevarakenteiset rintakehän alueelta. Tällöin kuormitus jakautuu tasaisesti koko rangan alueelle. Pelkkä panta on huono, jos koira vetää hitusenkin, silloin sen kaularangan asento muuttuu taipuneeksi/kiertyneeksi. Myös ns. vedonestovajaat ovat huonot, koska ne estävät verenkiertoa. Omat koirani lenkkeilevät nahkavaljaissa, mutta toimivat kyllä palveluskoiralajien harjoituksissa ja tokossa pannassakin.

MEILTÄ LÖYDÄT TÄYDELLISET VARUSTEET

- **Polaris Moottorikelkat,**
- **Honda ja Polaris Mönkijät**
▶ kaikki nämä INVA-varustuksella
- **Lisäksi kotimaiset MAJAVA-perävaunut ym...**

MAATALOUS

TUHKANEN

Puh. (08) 665 107, 0500 384 941

Erkki Tuhkanen
Asematie 5, Sotkamo
tai

e-mail: maatalous.tuhkanen@saunalahti.fi

KOE LAADUKKAAN KUNTOUTUMISEN ILO!

Tarjoamme Sinulle:

- oman kuntoutusohjelmasi yksilö- ja ryhmäkuntoutuksena
- vaikeavammaisille parhaat hoitomenetelmät ja laitteet
- erikoislääkärien palvelut
- ammattitaitoisen ja palveluaittiin henkilökunnan
- uusimmat erikoishoidot
- ympärivuorokautista avustusta kaikkina viikonpäivinä
- monipuoliset sisä- ja ulkoliikuntamahdollisuudet
- ohjattua ja omatoimista harrastus- ja vapaa-ajan toimintaa
- rentouttavaa oloa kylpylämäisen allas- ja saunaosaston piristävissä poreissa
- ELÄMYKSIÄ luonnossa liikkumisen, melonnan, soutelun, kalastuksen, uinnin ja ratsastuksen parissa kauniissa järvi- ja kangasmaisemissa

Minne yhteys?

Hakeudu kuntoutukseen hoitavan lääkärisi tai hoidostasi vastaavan yksikön kautta. Kuntoutusasioissa ota yhteyttä Kelaan, liittoosi, vakuutusyhtiösi tai hoitolaitoksesi kuntoutustyöntekijään.

Ota yhteys asiakastuomistoomme puh. 02-573 3250

Kankaanpään Kuntoutuskeskus
Kelankaari 4, 38700 Kankaanpää
Puh. 02-57 333 fax 02-573 3200
<http://www.kuntke.fi>

PEESARI - AVUSTAJAKOIRIEN ”KÄYTTÖNOPASTAJA”

Faktat:

Nimi Katriina Lahti
Ikä 31 v
Ammatti biologi, tutkija
Perhe avomies Mikko,
kymmenvuotias suursnautserivanhus Konsta,
sekä syntymäänsä huhtikuussa suunnitteleva esikoinen
Harrastukset kaikennäköinen koiratouhuilu

Eräänä maaliskuun iltana vuonna 2000 puhelin soi ja langan päässä on yllättäen **Rajalan Leena**. Leenaan olin tutustunut kymmenisen vuotta sitten, mitenkäs muuten kuin risupartojen kautta. Jaoimme myös kiinnostuksen palveluskoiratoimintaan ja kilpailemiseen, ja sitä kautta tietenkin koirien kouluttamiseen. Itse olin sinä maaliskuuisena iltana koiraharrastuksen siinä vaiheessa, missä ensimmäinen kilpakoirani oli jo siirtynyt eläkkeelle, enkä enää aktiivisesti saanut toteuttaa mieliharrastustani, eli koirien kouluttamista. Olin myös kaivannut jotain harrastusta missä voisin auttaa, tehdä jotain hyödyllistä. Joten voinette arvata että kun Leena kyseli kiinnostusta peesariksi, olin enemmän kuin innokas! Olin kuullut tietenkin avustajakoiratoiminnasta aikaisemmin, ja ihailut koiria muutamissa näyttöksissä suursnautserien kesäleirillä. Peesattavakseni oli Leena kaavaillut **Aroilan Mikkoa**, parikymppistä oikeustieteen opiskelijaa ja mustaa **Karaa**. Alkuinfo parista sai hieman perhosia mahaan, Kara tulee jo toiseen kotiin ja Mikon kädet eivät ole toimintakyvyltään ihan parhaasta päästä...

Koitti huhtikuu ja luovutusjakso. Leena ja Marja olivat tänä vuonna ensimmäistä kertaa päättäneet kutsua myös peesareita mukaan luovutusjaksolle. Helsingistä meitä uusia peesareita tuli Ani, Kaija, Sven ja minä, ja kaikki yhtä jännittyneitä tapaamaan oman peesattavansa. Parin päivän aikana huomasimme kaikki helpotukseksemme että kaikkien kohdalla henkilökemiat toimivat erinomaisesti ja saimme alustavasti totutella peesattaviemme ohjaukseen. Samalla saimme tiivistetyn tietopakettin avustajakoiran tärkeimmistä tehtävistä ja ennenkaikkea meidän roolistamme peesarina.

Aluksi työtehtäväni vaikutti vaatimattomalta, suorastaan mitättömältä, Mikon ja Karan yhteistyö kun oli aika saumatonta. Ajan mittaan on kyllä sitten treenettävää-

kin löytynyt. Aluksi tapasimme lähes viikoittain, mutta nykyään pyrimme näkemään noin kerran kuukaudessa. Lisäksi olen pyrkinyt auttamaan Mikkoa ja Karaa uusien tehtävien miettimisessä ja opettamisessa; muun muassa roskien siivoaminen roskakoriin sujuuikin Karalta jo erinomaisesti. Mikko on ollut kiitollinen peesattava myös siksi, että hän on ihan oikeasti kiinnostunut koiran koulutuksesta. Peesarin tehtäväni Mikon ja Karan kanssa on ajan mukaan muuttuukin enemmänkin taustatueksi, sillä koirankoulutuksen tietotaito lisääntyy Mikolla koko ajan. Ja siihenhän peesaritoiminta tähtääkin; omistaja vastaa koiransa koulutuksesta.

Peesaritoimintaa kehittämällä tehopakkaukset käyttöön

Peesarin tehtävä on mielestäni tärkeä osa avustajakoiratoimintaa. Ilman peesaria tilanne saattaa olla pahimmillaan kuin antaisiin huipputehokkaan tietokoneen äidille; tietämättömyyden takia kone toimii vajaateholla ja pahimmassa tapauksessa kone jumittuu, mikä ei todellakaan olisi äitini vika. Avustajakoiran 'käyttöönopastukseen' pitäisikin ehkä suhtautua hieman vakavammin, ja molempia osapuolia rohkaita pitämään yhteyttä tiiviimmin. Säännöllinen tapaaminen kuuluu mielestäni peesaritoimintaan; ongelmiin pystytään puuttamaan jo niiden alkuvaiheessa, jolloin mikään ei 'ryöstäydy käsistä'. Sitä paitsi on mukava muutenkin vaihtaa kuulumisia. Saattaa myös olla, että asia jota koiran omistaja pitää merkityksettömänä, onkin ensiarvoisen tärkeä tai ehdottomasti vääriin koiran koulutuksessa, ja nämä asiat tulevat esille ehkä sattumalta, sivulauseessa. Tämä on myös hyvä syy tavata säännöllisesti etenkin alkuvaiheessa.

Lähes kaikki tähänastiset peesarit ovat läheneet 'soitellen sotaan' eli, ilman suurempia infotilaisuuksia. Viime vuonna järjestim-

me Espoossa kuitenkin historian ensimmäisen peesarikoulutuksen, jonka tarkoituksena on antaa eväitä ja valmiuksia peesarin tehtävää varten. Samainen viikonloppun toimi tapaamisena vanhoille peesareille. Peesarikoulutuksesta on tarkoitus muodostaa pakollinen kurssi kaikille uusille peesareille, täten saamme mahdollisimman motivoituneita ja päteviä peesarita mukaan avustajakoiratoimintaan.

Kun työsarkani Mikon ja Karan kanssa on vähentynyt, 'peesausjengiin' on liittynyt muitakin, Reetta ja Hara, sekä Paula ja Käpylän tuleva tähti Arttu. Porukassa on mukavampi treenata ja muutenkin nähdä ja vaihtaa kuulumisia. Peesarin hommien lisäksi löysin itseni viime vuoden kesäleiriltä taidontarkistuskokeen tuomarin tehtävästä Leppäkorven Timon parina. Kokemus oli sen verran mukava ja mielenkiintoinen, että saatan tosiaan tuomaroida toistekin; oli mukava nähdä koirakkojen toimivan niinkuin niiden pitääkin.

Kaikenkaikkiaan nämä pari vuotta avustajakoiratoiminnassa ovat olleet erittäin antoisia ja olen saanut roppakaupalla uusia tuttavia; tämä harrastus on ehdottomasti antanut enemmän kuin se on ottanut!

Wiksten^S in Taxi

NILS WIKSTEN
0400-486 678

5 henk./pers. **0400-253 130** (33)
5 henk./pers. **0400-253 124** (34)

Korpimetsästä kahvilaan Yhteistyötä peesarin kanssa

Teksti: Elina Jokisuu

Avustajakoira Lola tuli käyttöni ilman yhteisen luovutuskoulutuksen tukea ja siksi ongelmia tuntui kasaantuvan. Yhteistyö peesarini **Tiina Lehtomäen** kanssa alkoi syksyllä 2000. Ensimmäinen ongelma oli Lolan ulkoiluttamiseen sopivan paikan löytäminen, koska olin vasta muuttanut paikkakunnalle. Lisäksi olin itse epävarma koiran hallittavuuteen liittyvissä asioissa, kuten luoksetulossa ja vieraiden koirien kohtaamisessa.

Lola ja peesarini Tiinan suursnautseri Åke.

Peesarini Tiinan opastuksella ratkoimme näitä ongelmia. Kiersimme yhdessä etsimässä sekä minulle että Lolalle soveltuvia ulkoilupaikkoja. Olimme koirakoulussa opiskelemassa koiran hallittavuutta, mm. häiriön alla paikalla makuuta sekä seuraamisliikettä. Harjoitellessamme portaiden nousua huomasimme Lolan pelkäävän korkeita paikkoja ja erityisesti läpinäkyviä pleksikaiteita. Kävimme useita kertoja treenaamassa eri paikoissa. Pitkäjännitteisen ja motivoivan harjoittelun sekä lihapullien avulla Lola onkin kehittynyt näissä taidoissa. Tiinan tuella olen rohkaistunut käyttämään koiraa eri tilanteissa ja oppinut ratkomaan yllättäen esilletulevia ongelmia.

Tottelevaisuuskisaan...

Tiinan opiskelun myötä meillä on ollut mahdollisuus intensiivikoulutukseen. Jyväskylän sosiaali- ja terveydenhuolto-oppilaitos on suhtautunut myönteisesti avustajakoira-asiaan: työssäoppimisen jaksoista Tiina on saanut käyttää useita päiviä minun ja Lolan kanssa harjoitteluun. Ensimmäinen intensiivitreenausjakso oli toukuussa. Olin seuraamassa hakukoirien koulutusta ja esine-etsintää. Tästä innostuneena olemme suunnitelleet Lolalle hakukoiraharrastusta, jota alamme toteuttaa tänä keväänä. Olen jo treenannut tottelevaisuusliikkeitäkin ja pienen viimeistelyn jälkeen on tavoitteena lähteä tottelevaisuuskokeeseen ehkä jo tulevana kesänä.

Toisella intensiivikoulutusjaksolla joulukuussa olemme harrastaneet virkistyskäyntejä Jyväskylän keskustan kahviloihin. Joulunalusviikolla Lola ja ”sulhasmies” suursnautseri **Åke** olivat Torikeskuksessa joulutorttukahvilla meidän seurassamme. Vaikka olimmekin virkistäytymässä, emme malttaneet kuitenkaan olla treenaamatta

koiriamme. Jännityksellä odotimme Åken reaktiota keskustan vilinään, mutta Lolan esimerkkiä seuraten se käyttäytyi kuin kel-po koira konsanaan.

Itsevarmuutta, vaivattomuutta

Olemme käyttäneet hyvin paljon aikaa myös yhteistyömme suunnitteluun. Olen miettinyt Lolalle uusia avustustehtäviä, johon olemme sitten yhdessä Tiinan kanssa etsineet koulutusratkaisuja. Puolentoista vuo-

den aikana tehdyn työn tuloksena olen saanut lisää itsevarmuutta koiran käyttäjänä. Lisäksi Lolan taidot ovat karttuneet ja niiden käyttö on entistä vaivattomampaa. Me molemmat olemme kokeneet yhteistyömme erittäin antoisana. Tiinan mielestä on ollut hienoa saada minut ymmärtämään Lolan ajatusmaailmaa ja sitä kautta käyttämään koiraa avustajana. Minusta parasta on ollut huomata uskaltavani käyttää koiraa enemmän ja sujuvammin sekä osaavani opettaa Lolalle tarvitsemiani avustamistehtäviä.

Liikkumisen vapautta!

Uutuus maastopyörä, aktiivipyörätuolin kuljetuspyörien vaihtoehdoksi.

Mahdollistaa liikkumisen Suomen vaihtelevissa olosuhteissa.

*Renkaat NOKIA 24x1,75/2
Kelausvanteet PVC-22
Käsityönä tehty erikoisvanne
Renkaiden ulkohalkaisija sama
kuin aktiivipyörätuolien vakio-
pyörissä, joten istuma-asento
pysyy muuttumattomana.*

Talart Oy

Raudoittajantie 9, 36100 Kangasala as.
puh. (03) 377 1669, fax (03) 377 1688, GSM 0400 632 347
E-mail: talart@saunalahti.fi

KESÄPÄIVILLÄ OSANOTTAJAENNÄTYS

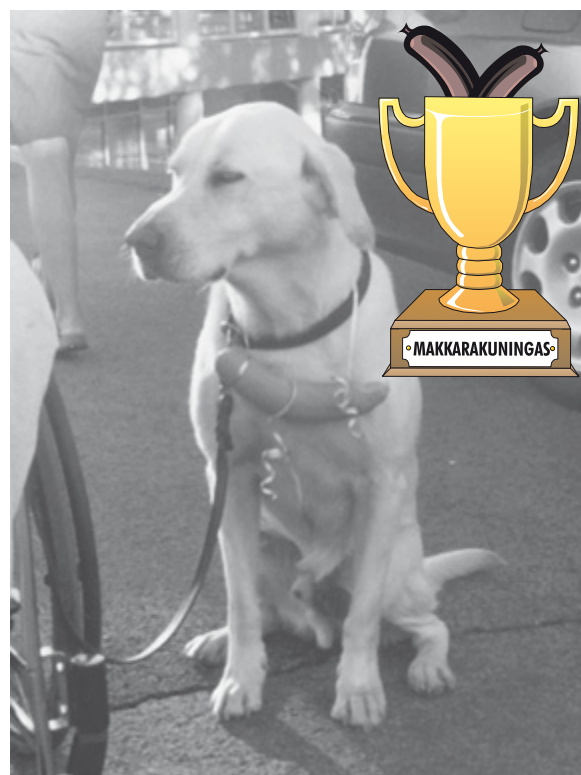
Lehtimäellä oli heinäkuun viimeisenä viikonloppuna ennätysmäärä avustaja-koirakkoja. Mukana oli myös lukuisasti peesareita, jotka katsastivat toimintansa kehittämistä. Ohjelmaa oli aiempia vuosia enemmän. Vierailevina tähtinä olivat naksukouluttajat **Tommi Wirén** ja **Jaana Rajamäki**. Fysioterapeutti **Riikka Ylösen** esitys ja näytös koiran hieronnasta antoi myös oivia eväitä kotiin. Kilpailuista löytyi vakavaa ja leikkimielistä. Peesarien järjestämässä kisassa kunnostautui mm. makkarakuninkaaksi nimetty Kake ja hännänheiluttajien mestariksi tituleerattu Remu.

Päivien ydintapahtuma oli taidontarkastuskoe. Osanottajapaljouden vuoksi tähän kisaan pääsivät vain ne, jotka eivät olleet kilvassa mukana edellisenä kesänä. Osa kokeesta pidettiin Lehtimäen kansanopiston alueella, osa Kuortaneen keskustassa. Tuomareina toimivat **Timo Leppäkorpi** ja uutena tulokkaana **Katriina Lahti**. Taso oli kova, mutta kiristynyt arvosteluperusta las-ki pisteitä vähän. Tuomarien mukaan syytä huoleen ei ole: kaikki koirat toimivat hyvin ja tarkoitustaan vastaavasti. Uusimmat, viime vuonna työuran alkaneet koirat olivat isäntineen mukana harjoitusmielessä – he osallistuvat viralliseen kokeeseen tänä vuonna.

Taidontarkastuskokeen tulokset vuonna 2001

Lotta Lamminen ja Nessu	(98 p)
Elina Jokisuu ja Lola	(97 p)
Reetta Miikonen ja Hara	(94 p) uusi koirakko
Päivi Laine ja Kike	(93 p)
Anneli Tarakkamäki ja Rape	(91 p)
Janne Humalajoki ja Börje	(90 p)
Ulla Ayryer ja lira	(89 p)
Erkki Pirttilehto ja Remu	(88 p)
Tiina Korjonen ja Ilo	(84 p)

Tarja Haltsonen ja Thelma	(80 p) uusi koirakko
Pirkko Patronen ja Riku	(79 p)
Jukka Miettinen ja Helmi	(70p) uusi koirakko
Mervi Mäkelä ja Lettu	(65 p) uusi koirakko

Peesarien järjestämässä leikkimielisessä kisassa Makkarakuninkaaksi kiri Kake.

invaautoilijan palvelutalo

Itsenäinen ja vapaa liikkuminen on meille kaikille tärkeä asia. Turvataksemme mahdollisimman monelle tämän, olemme erikoistuneet ratkaisemaan liikuntarajoitteisten ihmisten autoiluun liittyviä erikoistarpeita. Etelä-Suomen Autotalo on vuodesta 1993 lähtien kehittänyt tämän alueen palvelujaan yhdessä asiakkaitensa kanssa. Nyt voimme täydellä syyllä kutsua itseämme maan johtavaksi inva-autoilijoiden palvelutaloksi, josta löytyy ratkaisu useimpien autoilutarpeisiin. Edustamamme maailmankuulun FORD merkkituotteen mallivalikoimasta löytyy automaattivaihteinen auto joka kokoluokassa. Usein niihin joudutaan rakentamaan yksilöllisiä apuvälineitä, jotta matkanteko onnistuisi turvallisesti Me teemme nekin. Haluamme olla kanssasi ratkaisemassa sinun autoiluun liittyviä asioita.

Tutustu palveluihimme internetissä osoitteissa

www.esat.fi tai www.mobivo.com

Etelä-Suomen Autotalo Oy

Malininkatu 6, 15100 LAHTI, puh. 08-872000, fax 03-8720055 sähköposti ford@esat.fi, internet http://www.esat.fi

PEESARI OPETTAA JÄMPTIÄ KOIRAN LUKEMISTA

Teksti: Ritva Lehtiö

Sven Nordbladin peesarin pesti alkoi vuonna 2000 avustajakoirien luovutusjak-solla Lappeenrannassa. Peesattaviksi olivat tulossa **Erkki Pirttilehto** ja nimensä ve-roinen musta labradorinnoutaja **Remu**. Svenillä on ollut koiria vuodesta 1975. Nyt kumppanina on **Pikku-Pate**, suursnautseri niin kuin kaksi aiempaakin. Snautseripiireis-tä hänet napattiin avustajakoira-toimintaan: Leena Rajala soitti kerran ja pyysi mukaan, kun peesattava pari tulisi Nurmijärvelle, 35 kilometrin päähän Svenin kotoa Ojakkalasta. Matka sopi, varsinkin kun siihen voi yh-distää visiitit pojan luo ja eläkeellä ollessa on aikaa.

Karvakorvakokemusta Svenille on karttu-nut palveluskoira-toiminnassa, kesäleireillä, kilpailuissa ja näyttelyissä. Hän on myös kouluttanut aloittelijoita Nurmijärvellä.

-Vaikka olen ollut koirien kanssa pitkään, hämmästyin luovutusjaksolla aika lailla sitä, mitä kouluttajat Marja ja Leena olivat saa-neet aputassujen kanssa aikaan, totesi Sven puhelinhaastattelussa. -Kun mukana oli avustajakoira-kokkonkareitakin, saimme heti hyvän käsityksen siitä, mihin koira ja vammaisen ihminen yhdessä pystyvät ko-kemuksen karttuessa. Innostuin niin että kotiin palattuani kerroin näkemästäni tu-tuille kunnes huomasin että kuulijoiden sil-mät alkoivat harittaa kummasti.

Alkuvuuhahduksista yhteispeliin

Peesarin perustehtävä on helpottaa apu-tassun ja isännän yhteistä alkutaivalta. Mo-nelle avustajakoira on ensimmäinen lajinsa edustaja, joten koiran ”lukeminen” on vie-rasta. Sven totesi, että kun tietää mitä kor-vien, kuonon ja hännän asennon muutok-set voivat merkitä, osaa ennakoida tilan-teita ja käskyt nopeutuvat. Remun kanssa on harjoiteltu esimerkiksi vastaantulevien koirien kohtaamista. Se kulki alkuun muka-nätisti ja hyppäsi kun koira oli kohdalla. Siit-tä päästiin, kun Remulle annettiin istu-käsky ja odotettiin toisen ohitus. Kohtaamista harjoiteltiin myös palveluskoirien tilaisuuksissa kentällä. Alkuun Remu sai välillä pää-hänsä rynnistää omille teilleen. Tähän aut-toi ylääänipilli, Remu palasi vihellyksestä välittömästi. Kun puhaltaminen ei onnistu-nut Erkiltä, pilli kytkettiin korvapumppuun, jota puristamalla saadaan aikaiseksi tuttu paluukutsu. Pyörätuolin vetämisessä Re-mulla on riittänyt voimia niin että Erkki on

Svenin Pikku-Pate on osallistunut avustajakoirien testaamiseen toimimalla ”häiriökoira” jota avustajakoiran ei pidä noteerata.

muutaman kerran löytänyt itsensä oja-sta – mistä on selvitty huumorintajun ansiosta. Vetoharjoituksia on sitten tehty parkkihal-lissa.

-Remu on hieno koira, arvioi Sven. -Se pärjäisi mainiosti palveluskoirapuolellakin. Erkin kanssa sen perustottelevaisuus on nykyään hyvä.

Peesaamisen mukavia puolia on sekin, että kun tavataan monet kerrat, syntyy myös ystävyyssuhde. Sven on ollut mm. Erkin mökillä kesävierana.

Sven olisi valmis ottamaan toisenkin pee-sattavan. Tietoa on karttunut käytännön toiminnan ohella peesarien yhteistilaisuuksista, joissa on käsitelty mm. vammaisuut-ta - siitä monilla ei ole aiempaa kokemus-ta. Lisäksi Sven on ollut mukana Lehtimä-en kesäpäivillä ja tutustunut muihinkin avus-tajakoira-koihin. Porukka on mukavaa ja varsinkin huumori jää mieleen. Kaikki koi-rakot toimivat hänen mielestään tarvetta vastaavasti. Aina on kuitenkin varaa paran-taa jotain ja yksi neuvo on ylitse muiden. Varsinkin uudet koirien isännät saisivat vaihtaa välillä vapaalle. Koirakin tarvitsee lomaa. Sille on stressaavaa, jos se odottaa koko

ajan käskyä. Silloinkin kun opetetaan uut-ta, kannattaa hellittää välillä. Liika jauhami-nen vie koiran lukkoon. Tehtävät voivat välillä olla leikkiä. Esim. haku on koirasta hauskaa. Se voisi etsiä piiloon mennyttä ihmistä, tai tavaraa esineruudusta, jolloin se saisi käyttää kuonoaan. Agilityn voi ot-taa ohjelmaan sitten kun koira on varma tehtävistään. Palkitseminen on aina aa ja oo, olipa palkka sitten makupala, lelu tai kiitos.

Peesarille tärkeitä ominaisuuksia Sven lu-etteli suoralta kädeltä. Ensinnäkin pitää olla koiraihminen, jolla on kokemusta koiran ”lukemisesta”, opettamisesta ja koulutta-misesta. Hyvä peesari on jämpä ja opettaa peesattavalle että koira ei voi pyytää, joka toiminnalle on nimettävä oma käsky, ei se-litys. Kunnon tutustuminen peesattavaan on myös tärkeää. Kun tietää erilaisista vam-moista ja niiden aiheuttamista rajoituksis-ta, voidaan keksiä uusia ratkaisuja.

AVUSTAJAKOIRAN HAKIJAKSI?

Liikuntavammaisten ihmisten palvelukseen on koulutettu avustajakoiria maassamme vuodesta 1994. Toimintaa on toteutettu Invalidiliiton projektina Raha-automaattiyhdistyksen tuella. Vuosittain työelämään siirtyy viisi koulutettua avustajakoira. Ne auttavat isäntiään päivittäisissä askareissa ja edistävät heidän itsenäistä selviytymistään. Kaikessa koira ei tietenkään pysty korvaamaan ihmisapua. Avustajakoiran työnkuvaan kuuluu mm. ovien avaaminen, esineiden poimiminen lattialta, tavaroiden siirtäminen, pyörätuolin vetäminen, ostosten kantaminen selkärepussa ja lisäksi monenlaisia isännän yksilöllisten tarpeiden sanelemia tehtäviä.

Kouluttajina toimivat **Marja Kalpamaa** Merikaarosta ja **Leena Rajala** Naantalista. Avustajakoira hakeneille järjestetään tiedotus- ja haastattelutilaisuus, jonka jälkeen koira-avustajan saajat valitaan. Kun koirat ovat saaneet peruskoulutuksen, on vuorossa niiden ja isäntien yhteinen koulutus- ja luovutustilaisuus. Jatkossa kunkin parin yhteistyön sujumista kotona seurataan.

Kuka voi saada avustajakoiran?

Avustajakoirille on jatkuva hakuaika. Ne on tarkoitettu aktiivisille, koirista pitävälle liikuntavammaisille ihmisille. Hakijan psyykkisen ja sosiaalisen tilanteen tulee olla kunnossa. Isännän pitää sitoutua ylläpitämään koiran taitoja. Hakemuslomakkeella kartoitetaan vamman laadun lisäksi perheen allergiat, asumismuoto, kokemukset koirista sekä avustajakoiraan liittyvät tarpeet ja toiveet. Avustajakoiran haltijaksi voi hakea koko Suomen alueelta.

Raha-automaattiyhdistyksen tuella koulutetut koirat luovutetaan uusille isännille maksutta. Vain koiran ylläpito jää haltijan maksettavaksi. Invalidiliitto omistaa koulutamansa koirat.

Taitokoe

Jokaiselle avustajakoiran haltijalle myönnetään avustajakoira kortti, joka todistaa että koira on koulutettu. Alun käyttöönottokastastuksen jälkeen isäntä ja koira käyvät taidontarkistuskokeessa joka toinen vuosi. Näiden kokeiden perusteella avustajastatuk-

sen voi saada myös koira, jonka sen isäntä on itse kouluttanut. Kokeiden valvonnasta ja arvostelusta vastaa Invalidiliiton hyväksymä tuomari, joka on saanut koulutuksen tehtävään.

Lisätietoja:

Invalidiliitto ry

Kuntoutussihteeri Héléne Stjernschantz,
Kumpulantie 1 A, 00520 Helsinki
Puh: 09-6131 9218
Sähköposti:
helene.stjernschantz@invalidiliitto.fi

Avustajakoira kouluttajat

Marja Kalpamaa, Kaaponkatu 7,
66510 Merikaarto, Puh/fax: 06-4781 666
GSM 040 569 6665
Sähköposti:
marja.kalpamaa@avustajakoira.fi

Leena Rajala

GSM 0500 852 332
Sähköposti: leena.rajala@avustajakoira.fi

Avustajakoira ry:stä saat tietoa käyttäjäkokemuksista
Puh: 040 811 8860.

Kotisivu: www.avustajakoira.fi

HUR ANSÖKER MAN OM EN ASSISTENTHUND?

Assistenthundar har skolats för rörelsehandikappade i vårt land sedan 1994. Verksamheten har förverkligats med stöd av Penningautomatföreningen.

Ärligen skolas det fem assistenthundar. Hundskolare är **Marja Kalpamaa** från Merikaarto och **Leena Rajala** från Nådendal.

Assistenthundens uppgift är att hjälpa en rörelsehandikappad person med de dagliga bestyren och sålunda bidra till att denna kan leva ett så självständigt liv som möjligt. Assistenthunden kan t.ex. lyfta upp föremål från golvet, flytta undan föremål, öppna dörrar, bära uppköp i en ryggsäck, dra rullstolen utomhus och göra andra uppgifter som husbonden ger den.

Hunden kan givetvis inte ersätta en annan människas hjälp, men genom att minska behovet av hjälp kan den bidra till att ge den handikappade ett lite självständigare liv.

De som söker en assistenthund deltar i en informations- och intervju tillställning. På basen av den väljs de blivande hundanvändarna. Efter utbildningen arrangeras en gemensam överlåtelseinsekolning för hunden och den blivande

husbonden, kursen räcker 2 veckor. Syftet med kursen är att samarbetet skall löpa friktionsfritt och husbonden lära sig de rätta sätten att få hunden att fungera och hunden att lyda sin nya husbonde. I fortsättningen uppföljs deras samarbete i hemförhållandena.

Vem kan få en assistenthund?

Ansökningstiden för en assistenthund är fortlöpande. Aktiva rörelsehandikappade som tycker om hundar har en möjlighet att få en hund. Den sökandes psykiska och sociala situation skall vara i ordning. Husbonden förbinder sig att upprätthålla hundens kunskaper. Med ansökningsblanketten kartläggs förutom handikappets art också familjens allergier, boendeform, erfarenhet av hundar och behovet av en assistenthund.

De hundar som utbildats överläts gratis till användaren, däremot står användaren för hundens uppehälle. Äganderätten till hunden kvarstår hos Invalidförbundet.

Kunskapsprov

Varje användare av en assistenthund får ett assistenthundkort, som bevisar att hunden

är skolad. En hund som har skolats av husbonden själv måste först genomgå en ibruktagande besiktning innan hunden blir godkänd som assistenthund. Alla måste genomgå ett kunskapsprov vartannat år, där assistenthundens färdigheter testas. Proven övervakas och bedöms av en hunddomare som är godkänd av Invalidförbundet.

Mera information

Invalidförbundet rf

rehabiliteringssekreterare Héléne Stjernschantz, tel. 09 - 6131 9218
e-post:
helene.stjernschantz@invalidiliitto.fi

Assistenthundskolan

Marja Kalpamaa
tel. 06 - 4781 666, GSM 040 569 6665
e-post: marja.kalpamaa@avustajakoira.fi

Leena Rajala

GSM 0500 852 332
e-post: leena.rajala@avustajakoira.fi

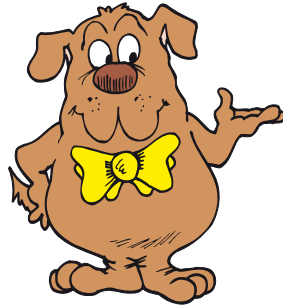
Assistenthund rf

du får uppgifter om användarnas erfarenheter
tel. 040 811 8860/ ordf.
www.avustajakoira.fi

Artun pesti alkaa keväällä

Suklaanruskea labradorinnoutaja Arttu on viimeistelyä vaille valmis aloittamaan laitosavustajakoirona Käpylän kuntoutuskeskuksessa. Artun toimenkuvaan kuuluu avustajakoiron työn esittely laitokseen tuleville liikuntarajoitteisille asiakkaille. He saavat kokeilla, millaista apua koira voi antaa, eli millainen apuväline koira on. Kokemuksen perusteella on helpompi päättää, olisiko koirasta avustajaksi ”siviilielämässä”. Avustajakoirayhdistys on tukenut Artun koulutusta, josta on vastannut Leena Rajala.

LEHTIMÄEN OPISTO

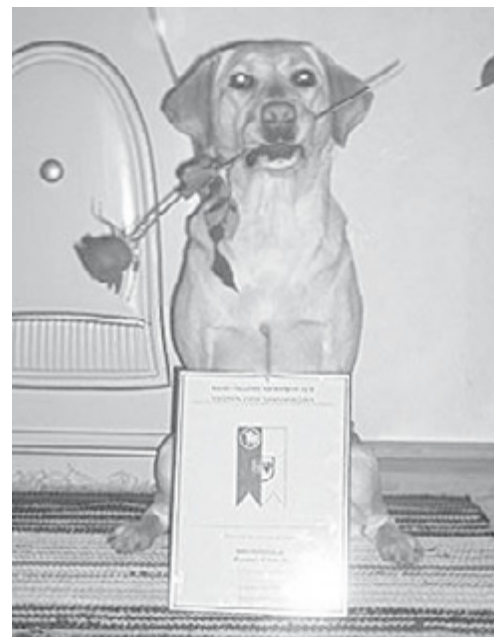
★ vammaisten kansanopisto
PL 13, 63501 LEHTIMÄKI
Puh. 06-522 0245, faxi: 06-522 0290

- ★ Kelan kuntoutuksena kursseja vaikeavammaisille:
- ❖ Ratsastusterapiakurssi 23. - 28.9.2002, perhekurssi 3.6. - 8.6.2002 ja 12. - 17.8.2002
- ❖ Murkkukurssit 10.6. - 19.6, 25.6. - 4.7, 15.7. - 24.7. ja 25.7. - 3.8.2002, Sisaruskurssi 22.7. - 27.7.2002.
- ❖ Autistilasten perhekurssit 20.5. -25.5, 24.6. - 29.6, 15.7. - 20.7. ja 29.7. - 3.8.2002, Aspergerlasten perhekurssit 10.6. - 15.6, 15.6. - 20.6. ja 22.7. - 27.7.2002.
- ❖ Koulunsa aloittavien perhekurssi 27.5. -1.6.2002.
- ❖ 0 - 5 -vuotiaiden perhekurssi 23.9. - 28.9.2002.
- ❖ Kouluikäisten lasten perhekurssi 1.7.- 6.7.2002
- ❖ Sisältöä ja taitoja elämään -aikuisten kurssit 20.5. - 1.6. ja 5.8. - 17.8.2002,
- ★ Atk-, itsenäistymis- ja ratsastuskursseja
- ★ Sisupartio-, luonto- ja taidekursseja kesällä
- ★ Kansanopiston 1 - 3 työvuotta kestäviä opintosuuntia, Yksilöllisiä asumisvalmennusjaksoja
- ★ Koiratapahtumia sekä opistolla että Valkealammella
- ★ Tilaa esite - päivitettyt tiedot löytyvät kotisivuiltamme!
<http://www.lehtimaki.fi/opisto>

Sankarikoira Lola

Keski-Suomen kennelpiiri palkitsee joka vuosi alueeltaan ns. sankarikoiran, jonka toiminnalla on yhteiskunnallista merkitystä tai se on osoittautunut muilla tavoin sankarikoiraksi. Tämän sain tietää Keski-Suomen kennelpiirin sihteeriltä **Niina Marttiselta**, joka lähestyi minua yllättäen sähköpostiviestillä: ”Kennelpiirin hallitus on eilissä kokouksessa päättänyt yksimielisesti nimetä Lolan vuoden 2000 sankarikoiraksi. Onnittelut!”

Palkitsemistilaisuus oli arvokas ja juhlallinen, mutta siitä kunniavieras **Lola** ei tiennyt mitään. Se nukkui sikeästi koko juhlan ajan eikä oikein innostunut ajatuksesta herätä ja nousta ylös hakemaan palkintoaan. Kaikki sujui kuitenkin mainiosti ja Lola ihastutti vierasjoukkoa hienolla käytöksellään. Sen todettiin ansainneen kunnianimensä, vaikkei se - ainakaan vielä - ole pelastanut ketään karhun kidasta, tulipalosta tai heikoista jäistä. Lola on pienillä, jokapäiväisillä avustamistehävillään ja pettämättömällä ja hermostumattomalla läsnäolollaan todistanut olevansa arjen sankari.

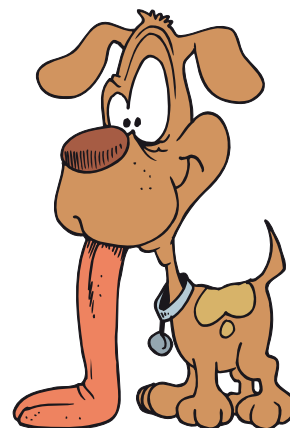
Aputassut - Apuväline-messujen vetonaulat

Teksti: Elina Jokisuu

Avustajakoirat esiintyivät jälleen edukseen Apuväline 2001 -messuilla, jotka järjestettiin Tampereella syyskuun 6.-8. päivinä. Joka toinen vuosi pidettävät valtakunnalliset messut ovat maan suurin apuvälinealan tapahtuma ja näillä yhdeksänsillä messuilla vieraili yhteensä 16 339 kävijää. Yhtenä järjestäjistä oli tänäkin vuonna Invalidiliitto ry, jonka osastolla avustajakoirat olivat tietenkin myös mukana.

Osastomme oli aivan sisäänkäynnin läheisyydessä ja houkutteli tuhansia kiinnostuneita messuvieraita. Toimintaamme esiteltiin myös ohjelmalavalla, missä käyttäjät

Rajalan Leenan johdolla kertoivat koiristaan. Messuesittelijöiden päivät olivat pitkiä, mutta onneksi avustajakoira-koita saapui paikalle runsaasti ja kaikki pääsivät vuorollaan kiertelemään messuhalleissa ja juttelemaan kävijöiden kanssa omalla osastollammekin. Erityisesti veteraaniavustajakoira **Roopen** ja suursnautserinpentu **Allun** järjestämät villit ystävyysottelut vetivät osastollemme yleisöä sankoin joukoin. Leenan hoidokit Allu ja Roope toimivat myös vapaaehtoisesti siliteltävinä ja rapsuteltavina, sillä muut paikalla olevat koirat olivat virantoimituksessa eikä niiden näin ollen annettu antautua pajattaviksi.

Oodi Pötkylähännälle

Aamuhämärissä kissa palaa retkiltään.
Se hieroo päätänsä rintaasi,
kertoo seikkailuistaan.
Hymyilet ja häntäsi heiluu:
"Onneksi pääsit turvallisesti tien yli".

Tulen kotiin, tervehdimme.
Katsot minua silmiin:
"Ihanaa kun tulit, olen jo ikävöinyt kovin."
Hetkessä vaatteeni ovat koirankarvoissa,
makaan maassa
hupatan koiran korvaan ikävääni,
suruani,
ongelmia.

"Sattuuhan noita, nyt ollaan taas yhdessä",
sanot ja läppäät minua tassulla olalle.

Yöllä havahdun unestani,
Istut sänkyä vieressä.
"Tulin vain tarkistamaan, että kaikki on hyvin."
Hyppäät viereeni ja
Kohta olet jo unessa.

- Ja siinä me sitten maataan,
Minä ja Pötkylähäntä.
Eikä meidän hetkiä pilaa
Taloudelliset kysymykset tai terrorismi.

Kirjoittaja on vakavasta Riku-addiktiosta kärsivä Avustajakoiran "sisko".

KESÄKAUDEN 2002 OHJELMISTO:

TOUKOKUU

LA 11.5. Jouni Keronen & Hopeinen Q, Kirsi Ranto & Kesyttömät
LA 25.5. Korsuorkesteri, Kaija Pohjola & Paratiisi

KESÄKUU

- La 8.6. Janne Hurme & Mistral, Mira Kunnasluoto & Magia
- La 15.6. Antti Huovila, Anne Mattila
- Pe 21.6. T.T. Purontaka & Tähtitaivas,
Johanna Pakonen & Pohojanmaan Poikamiehet
- La 22.6. Isto Hiltunen & Valomerkki, Heidi Kyrö & Luxos
- La 29.6. Matti ja Teppo & Horizone, Kristiina Mäki & Satelliittitaivas

HEINÄKUU

- Ti 2.7. Tomi Markkola, Kesäillan valssi -ohjelman nauhoitus
- La 6.7. Eija Kantola & Omega, Heikki Kotila & Sonetti
- To 11.7. Yölintu, Saija Varjus & Hamlet
- Pe 12.7. Yö, Carnival-disko
- La 13.7. Maarit Peltoniemi & Federal,
Seppo Tammilehto & Punainen kitara
- To 18.7. Marita Taavitsainen & Jamsound, Jari Sillanpää
- La 20.7. Souvarit, Jonna Kantola & Humanders
- La 27.7. Topi Sorsakoski, Susanna Heikki & Rauhanturvaajat

Kesäisin hyvät liikkumismahdollisuudet myös pyörätuolilla.

- ★ Elävää musiikkia tauotta ★ Liput 10 € ★ Kaksi tanssilavaa ★ Katettu terassi ★ Naisten valtaa ★ Keskiolutoikeudet ★ Savuton ravintola ★

Tutustu uudistuneisiin nettisivuihimme
www.napis.com

**MUSTI & MIRRI KOIRA- JA KISSATARVIKKEIDEN
ERIKOISLIIKKEET**

MUSTI & MIRRI	KLANEETTITIE 13	00420 HELSINKI
MUSTI & MIRRI	ESKOLANTIE 2	00720 HELSINKI
MUSTI & MIRRI	UUDENMAANTIE 1	03400 VIHTI
MUSTI & MIRRI	SAARISTENKATU 3	13100 HÄMEENLINNA
MUSTI & MIRRI	HIRSIMETSÄNTIE 56	15200 LAHTI
MUSTI & MIRRI	AJOKATU 65	15500 LAHTI
MUSTI & MIRRI	VALTAKATU 4	26100 RAUMA
MUSTI & MIRRI	HERRALAHDENRAITTI 2	28360 PORI
MUSTI & MIRRI	MIKKOLANTIE 9	33470 YLÖJÄRVI
MUSTI & MIRRI	VÄINÖLÄNKATU 14	33500 TAMPERE
MUSTI & MIRRI	KUOKKAMAANTIE 2	33800 TAMPERE
MUSTI & MIRRI	ERÄMIEHENKATU 14	40630 JYVÄSKYLÄ
MUSTI & MIRRI	KAUPINKATU 4	45130 KOUVOLA
MUSTI & MIRRI	JUMALNIEMENTIE 4	48600 KARHULA
MUSTI & MIRRI	PORRASSALMENKATU 2	50100 MIKKELI
MUSTI & MIRRI	RATAKATU 33	53100 LAPPEENRANTA
MUSTI & MIRRI	VÄLIKÖNTIE 4	70700 KUOPIO
MUSTI & MIRRI	RAATEKANKAANTIE 1	80100 JOENSUU
MUSTI & MIRRI	TYRNÄVÄNTIE 12	90400 OULU
MUSTI & MIRRI	KEMINTIE 25	95420 TORNIO
MUSTI & MIRRI	KALEVANTIE 35	20520 TURKU
MUSTI & MIRRI	KETARANTIE 31	20100 TURKU
MUSTI & MIRRI	KIRRINTIE 5	40270 PALOKKA

www.mustijamirri.fi

PONU - VAKIVIERAS VIROSSA

Teksti: Pauli Ritola

Olemme Ponun kanssa ylittäneet Suomen lahden lukuisat kerrat Viroon matkatessamme. Avustajakoiran kanssa Viroon meno on lähes yhtä helppoa kuin matkustaminen Suomessakin.

Lähdettäessä täytyy muistaa, että koiran rokotusten tulee olla kunnossa - eli rokotustodistus ei saa olla vuotta vanhempi. Joskus on liikkeellä joitain viruksia, joihin tarvitaan oma rokotus tai lääkitys. Nämä selviävät yleensä tiedotusvälineiden kautta tai asiaa tiedustelemalla eläinlääkäriltä. Rokotustodistukset tarkastetaan tullissa Suomeen tultaessa, Viron tullissa papereita kysytään hyvin harvoin.

Laivamatkaa varattaessa tulee tilauksen yhteydessä kertoa, että mukaan lähtee avustajakoira, koska se merkitään lippuun vaikka siitä ei tarvitse maksaa normaalisti koirasta perittävää laivamatka-maksua. Laivoissa on myös eroa. Eckerö Linen aluksilla ei ole rajoituksia avustajakoiran kanssa liikkumisessa. Tallinkin linjan laivoilla on koirien kuljettaminen sallittua vain yhdellä vuorolla, mutta avustajakoiran voi kuljettaa mukana kaikilla vuoroilla, kun se on lippuun merkitty. Laivalla voi joutua henkilökunnalle kylläkin selvittämään, että kyseessä on avustajakoira. Tallinkin joillain vuoroilla on järjestetty asiat siten, että koiran saa viedä alukseen, mutta sille annetaan oma hytti ilmaiseksi. Siellä koira voi oleskella matkan ajan. Nopeilla Tallinkin aluksilla koira voi olla myös autossa, koska matka kestää vain alle kaksi tuntia.

Vielä vieras ilmestys

Virossa avustajakoira on aika vieras ilmestys, koska siellä vammaisten liikkuminenkin on vielä uusi asia. Tallinnassa, Pärnussa

ja Haapsalossa on jo totuttu pyörätuolilla liikkuviin vammaisiin, mutta muualla maassa asiaan vasta totutellaan.

Olen joutunut usein jopa Tallinnan kauppakeskuksissa selettämään, että minun koirani on avustajakoira. Sittenkään asiaa ei oikein ole ymmärretty, vartijat ovat vain pyöritelleet päätään ja ilmeisesti ajatelleet, että hullut suomalaiset eivät kieltoja ymmärrä.

Olen kertonut avustajakoirista ja niiden työstä tutuille ihmisille, mm. Tallinnan invalidiyhdistyksen puheenjohtajalle ja muillekin vammaisten asioihin vaikuttaville päättäjille. Toivon, että asia tulisi tätä kautta tutuksi Virossakin. Eräs Tallinnassa asuva henkilö, joka tekee ohjelmia televisioon vammaisten asioista, on luvannut ottaa minut ja Ponun johonkin ohjelmaan kertoakseen virolaisille avustajakoirista.

Saarenmaalla, missä vietän kesällä paljon aikaa, on avustajakoiraani totuttu jo hyvin. Haapsaloon avataan tämän vuoden keväällä uusi kylpylä/ kuntoutuskeskus, joka on erikoistunut liikuntavammaisten kuntoutukseen. Olen ajatellut ensi kesän aikana käydä tutustumassa paikkaan ja sen toimintaan sekä selvittää, miten siellä suhtaudutaan avustajakoiriin jos sinne menee lomalle tai kuntoutukseen.

Matkustettaessa ulkomaille täytyy muistaa, että eri maissa on aina erilaisia tapoja ja

sääntöjä. Suomessa toimivat lakisäätöiset luvat eivät ole tiedossa muissa maissa eivätkä välttämättä toimi samoin kuin meillä täällä, joten asioiden selvittäminen ennalta on aina tarpeen. Eurooppaan en ole vielä laivalla mennyt, mutta suunnitteilla on ja olen jo sen verran selvittänyt asiaa, että rahtilavoilla, jotka ottavat matkustajia, voi lähteä huoletta. Näillä laivoilla on huomioitu liikuntavammaiset ja tunnetaan avustajakoirat.

KANVILA-KONDITORIA
BAGAR CAFE
 CAFE-KONDITORI

NIMBUS,
 Lundinkatu/Lundgatan 6-8
 06100 PORVOO/PORGÅ
 Puh. (019) 584 555
 Fax (019) 584 855

MEDIKANTTI
 FYSIKAALINEN HOITOLAITOS

os. Polttolinja 1, 40520 Jyväskylä Puh. 014 - 641 300

Kohtaan avustajakoiran – miten toimin

Työssä olevan avustajakoiran voit kohdata missä tahansa liikutkin: kadulla, lenkkipolulla, elintarvike- ja muissa liikkeissä, kahviloissa, ravintoloissa, virastoissa, opiskelu- ja työpaikoissa, sairaaloissa ja poliklinikoilla, parturissa, WC:ssä, hississä jne. Seuraava lainaus on Valtakunnallisen vammaisneuvoston laatimasta palvelukoiraesitteestä:

Mitä laissa sanotaan?

Terveydensuojeluasetuksen 6 luvun 32 pykälän toisen momentin mukaan: näkövammaisten käyttämien opaskoerien ja liikuntavammaisten avustajakoerien pääsy asiastiloihin on sallittua. Rikoslain 11 luvun 9 pykälä puolestaan kieltää työtehtäviä hoidettaessa tapahtuvan syrjinnän. Laissa todetaan, että joka ei palvele jotakuta yleisesti noudatettavilla ehdoilla, kieltäytyy päästämästä jotakuta tilaisuuteen tai kokoukseen tai poistaa hänet sieltä, asettaa tämän ilmeisen eriarvoiseen tai muita huonompaan asemaan esim. terveydentilan perusteella, syyllistyy syrjintään. Opaskoiran tai avustajakoiran kanssa liikkuvan vammaisen henkilön sisään pääsyn estäminen voi täyttää edellä mainitunlaisen syrjinnän tuntomerkit. Opas- ja avustajakoerien vieminen esimerkiksi ravintoloihin, elintarvikeliikkeisiin, virastoihin, harrastustiloihin jne. on sallittua.

Ole kuin et olisikaan

Kun kohtaat avustajakoiran, on tärkeintä olla kiinnittämättä koiraan minkäänlaista huomiota – käyttäjää sen sijaan voit tervehtiä kuten ketä tahansa tuttua. Jos tällaisen koirakon (käyttäjä+avustajakoira) kohtaaminen on sinusta kiinnostavaa ja toivoisit saavasi tietoa, voit toki kysyä, sopisiko pieni keskustelu. Jos itselläsi on koira kotona, ymmärrät hyvin, miten halukkaasti koira ihmisen kohdatessaan ottaa kontaktin pelkästään siihen luodusta ystävällisen katseen johdosta. Avustajakoira on koulutettu olemaan huomioimatta ympäristöään, mutta koiran luonteen ja sosiaalisuuden tuntiessasi tiedät miten vaikeaa sen on kieltäytyä pajaaavista sanoista ja käsitä!! Koiran omistaminen ei siis mitenkään puolla avustajakoiran työn häiritsemistä ("no kun meilläkin on koira!") – päinvastoin! Koiran työskentelyä häiritseminen, vaikkapa vain tervehtimällä sitä, voi aiheuttaa vaaratilanteen käyttäjälleen, sillä

avustajakoiran käyttäjällä ei ole niitä ominaisuuksia ja taitoja, joita on sinulla, terve koiranomistaja (kova ääni ja vikkelät jalat!). Jos koira toimii käyttäjänsä pystyssä pysymisen tukijana, jokainen tietää mitä tapahtuu jos tuki lähtee omille teilleen. Myös koira voi tällöin joutua vaaraan.

Auta avustajakoira keskittymään työhönsä antamalla sille työrauha. Koira nauttii tekemästään työstä, ja jos annat sen rauhassa seurata isännän sille antamia ohjeita, pääset näkemään koirakon hienoa yhteistyötä.

Avustajakoiran tunniste merkki sinulle

Tunniste on kiinnitetty koiran valjaisiin. Avustajakoiraan tunnistaa usein myös siitä, että koiran ohjaaja käyttää pyörätuolia - tosin näin ei aina ole. Osa avustajakoerien käyttäjistä liikkuu kävellen. Koska käyttäjät usein ovat ns. monivammaisia, on aina syytä ottaa huomioon se, että **koiran käyttäjä harvoin kykenee väistämään vastaantulijaa.** Pyörätuolia ei suinkaan ole helppo käsitellä silloin, kun käsien voima ja mahdollisesti myös hallittavuus, on heikentynyt. Toisaalta avustajakoiran kanssa kävelevällä henkilöllä saattaa olla suuria vaikeuksia pystyasentonsa säilyttämisessä esim. tasapainoelinten vaurioitumisen tai voimakkaiden kipujen vuoksi. **Jätäthän koirakolle riittävästi tilaa liikkumiseen!**

Avustajakoerien käyttäjät toivovat muilta koirien ulkoiluttajilta, että **ette ohittaisi liian läheltä** aputassua, etenkin jos tiedätte koiranne innokkaaksi tutustujaksi, araksi (haukkuva) tai aggressiiviseksi! Levotonta avustajakoira on vaikea hallita niillä resursseilla, joita meillä on.

Aputassut ja käyttäjät ikuisia tiedottajia ja opiskelijoita

Meidän avustajakoerien käyttäjien kuuluu informoida yleisesti ja yksityisesti, oikaista väärinkäsityksiä ja ohjata ympäristöä omien voimien puitteissa. Näin teemme myös uusien avustajakoerien käyttäjien tien helpommaksi!

- Sinulla on oikeutesi - muista, mitä laissa sanotaan! Mutta siinä ohessa sinulla on myös velvollisuuksia, mitä kohteliaisuuteen ja muiden ihmisten huomioonottamiseen tulee!
- Olet pienen, mutta näkyvän ryhmän edustaja, missä sitten liikutkin.
- Sekin on syytä muistaa, että edellytys koiran hyvälle käytökselle, on sen hyvin käyttäytyvä haltija!
- Konfliktien välttäminen: Anna selkeät ohjeet koirallesi! Muista kiittää/palkita suorituksen jälkeen. Pidä koirasi motivoituneena toimimaan kanssasi
- Luovutusjaksolla saadun oppimateriaalin kertaus silloin tällöin innostaa lisäkoulutukseen – myös oman itsesi kouluttamiseen! Avustajakoerien kouluttaminen eli ohjaus ei pääty koskaan!

Iloista tassuttelua meille kaikille kulkijoille ja kohtaaajille
toivottelevat **Ulla ja Lira!**

Vuoden 2001 uudet kohdattavat: Tarja, Thelma, Mervi, Lettu, Jukka, Helmi, Reetta, Hara sekä takarivissä kouluttajat Leena ja Marja.

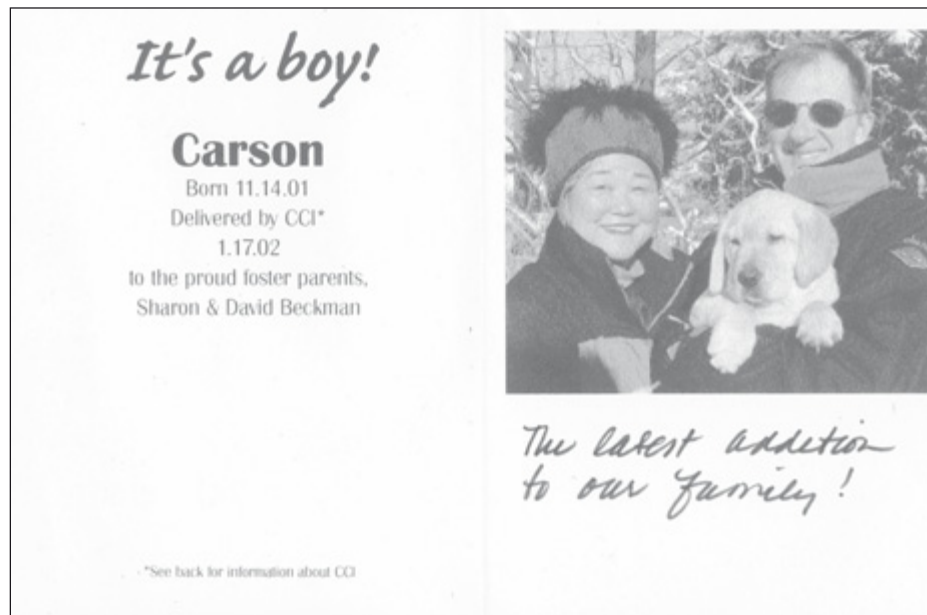
APUTASSUJEN ASIALLA NEW YORKISSA

Teksti: Ritva Lehtiö

Vierailin mieheni Ekin ja Tiina-avustajan kanssa viime syyskuussa New Yorkissa. Sen piti olla tavallinen turistireissu, mutta matkaamme osui tiistai 11 päivä... Silloin meidän piti tavata amerikkalaisen avustajakoirayhdistyksen **CCI:n** (Canine Companions for Independence) puuhanainen. **Sharon Kuroki-Beckman** on New Yorkin alaostalon puheenjohtaja ja kuuluisimme häneltä tämän alueen aputassu-toiminnasta. Tapamisemme siirtyi usealla päivällä, mutta lopulta se onnistui – niin kuin itse asiassa kaikki muukin suunnittelemaamme.

NYC Chapter – alaostasto koulutuksen tukena

Sharon on ollut CCI:n toiminnassa mukana kolmisen vuotta. Viime vuonna hänet valittiin New Yorkin alaostalon puheenjohtajaksi. CCI:llä on alaostastoja eri puolilla maata. Keskusjärjestö on perustettu vuonna 1975 ja tähän mennessä on koulutettu yli 2000 karvakorva-avustajaa. Skaala on

laajempi kuin meillä: liikuntavammaisten ihmisten aputassujen lisäksi koulutetaan kuulokoiria ja osajakumppaneita lapsille ja aikuisille, jotka tarvitsevat tukea kommunikaatiossa, liikunnan lisäämisessä ja vuorovaikutustaidoissa. Laitosavustajat puolestaan toimivat henkilökunnan kanssa asukkaiden henkisen, fyysisen ja tunne-elämän terveyden tukijoina.

Alaostastoissa toimivat vapaaehtoiset käyttävät aikaansa ja energiaansa kehittämään ideoita ja projekteja, joilla tuetaan alueellisia koulutuskeskuksia. Yksi tapa tukea on se, että alaostasto sponsoroi avustajakoiran ja tulevan isännän koulutusta – suunnilleen kummikoira-idealta. Valmistujaiset ovat CCI:ssä suuria, sydänlämpöisiä tilaisuuksia –

onhan järjestön motto "Poikkeuksellisia koiria poikkeuksellisille ihmisille".

Varainhankinta on alaostastojen pääasiallinen tehtävä. Kun kerroimme Sharonille ainutlaatuisesta Raha-automaattiyhdistyksestämme, hän huokaisi nauraan, ettei voi muuta kuin kadehtia. Toi-

saalta rahan hankinta tuntuu jenkeissä myös olevan hauskaa. Tuottoisimpiin kuuluvat katumarkkinat, joihin vapaaehtoisryhmät väräytyvät koirien kanssa tai ilman. Ideoita ja tuotteita myyntiartikkeleiksi on saatu lahjoituksina mm. taiteilijoilta ja käsityöläisiltä. Viime vuonna Hearts and Heroes –päivälliskabaree osoittautui myös menestykseksi. Kaikki tilaisuudet ovat oivallisia tietoisuuksia.

Alaostatot toimittavat uutislehteä. Suomalainen avustajakoiratoiminta esiintyy **NYC Chapter Newsin** syysnumerossa sivuilla Sharonin artikkelissa. Ekin mielestä paras kohta on suora sitaatti häneltä: "Perheemme välkyin jäsen on Roope". Nyt se siis tiedetään rapakon takanakin. Roope itse oli kylläkin koto-Suomessa Rajalan Leenan eksperttihoidossa.

Sharon Kuroki-Beckman menetti sydämensä koirasi-asialle lopullisesti, kun hänestä ensimmäisen kerran tuli pentukasvattaja. Muutama kuukausi sitten Sharonin ja hänen miehensä Davidin kotiin tuli jo toinen aputassuksi aikova, nimeltään **Carson**. Hän viestitti sähköpostilla: "Mikä ilo! Tassujen vipellystä riittää taas!" CCI tuottaa omat pennut valikoiduista vanhemmista. Ne muuttavat 8-viikkoisina pentukasvattajan kotiin, josta lähtevät koulutukseen 13-18 kuukauden iässä. Pentukasvattajat saavat itse opetusta osatakseen kouluttaa perusasioita ja tottelevaisuutta kotioloissa niin, että pennuista kasvaa terveitä, onnellisia, vastaanottavaisia ja luottavaisia.

TARRAT, MAINOSPAIDAT, KANGASMERKIT

Paidat omasta valokuvastasi

MT Tekstiili- ja MAINOSTUOTE

SUONIONKATU 14, 53600 LAPPEENRANTA
PUH. (05) 453 1170, TELEFAX (05) 453 0967

URAA UURTAMASSA – KUMMIKOIRAN JÄLJILLÄ

Teksti: Marja-Lea Visasalo

Kevät on selvästi tulossa nyt kun kirjoitan ajatuksiani koirista ja siitä, miten minä innostuin avustajakoira-asialle ja sain mukaan vetämäni koirakerhonkin. Itselläni on ollut koira/koiria 1960-luvun lopulta asti. Kului vuosia yhden koiran kanssa, kunnes tytärkin innostui samasta aiheesta ja toinen koira muutti meille.

Ennen rippikouluikänsä tyttäreni jo kisasi kiharakarvaisen noutajansa kanssa, josta myöhemmin tulikin tottelevaisuusvalio. Ennen tätä koiraa meille oli jo ostettu kultainen noutaja, narttu. Tiedättehän että kun ”pirulle antaa pikkusormensa niin se vie koko käden” ja näin kävi meillekin.

Olen jo yli 30 vuotta elänyt koirien kanssa, seurannut niiden kehitystä, kasvua ja oppimiskykyä. Olen käynyt kaikki mahdolliset ja mahdottomatkin kurssit saadakseni aina vaan lisää tietoa ja taitoa elää koirieni kanssa ja opastaa sekä neuvoa pentujeni ostajia kasvattamaan niistä terveitä ja tottelevaisia koiria. Muut kertokoon teille, olenko onnistunut tehtävässäni.

Olen siis paneutunut sekä jalostus- että käyttöominaisuuksiin. Olen ollut peesarina näkövammaisen ystävänä mukana erilaisissa tapahtumissa, seurannut huumekoiran toimintaa ja opettamista, tutustunut rauniokoiralta vaadittaviin asioihin jne. jne. Noutajien metsästysominaisuudet tietysti ovat olleet päällimmäisenä asiana, vaikka täytyy myöntää että tyttäreni on hoitanut sen puolen meillä käymällä koiriemme kanssa kokeissa.

Mynämäen Seudun Koirakerho ry:n tottelevaisuuskouluttajana olen ahertanut noin 23 vuotta. Sieltäkin on tullut kokemusta hyvinkin erilaisista roduista. Tunnen silti tarvitsevani aina vaan lisää tietoa. Koulutusmenetelmätkin muuttuvat ja ovat muuttuneet vuosien varrella. Kurssittamalla itseäni ja kokeilemalla uusia tapoja pyrin pysymään ajan hermolla.

Ne saivat minussa aikaan jotain...

Kultaisen Renkaan Turun alaosasto järjesti keväällä 2001 mielenkiintoisen kerhoillan, aiheena avustajakoira. Se oli minulle

melko vieras asia ja niinpä ryntäsin paikalle hyvin uteliaana ja kiinnostuneena kuulemaan ja näkemään. Kerhoilta, sen anti, sen esittäjät, sen tulos - ne kaikki saivat minussa aikaan jotain, jota en itsekään oikein pystynyt suodattamaan. **Ritva** näytti **Roopensa** kanssa niitä tehtäviä joissa Roope häntä päivittäin auttaa. **Leena Rajala** kertoi ja näytti meille naksutinkoulutuksen perusteet ja muuta ei tarvittukaan! Siltä istumalta kysyin tulisivatko samat henkilöt Ritva, Roope-koira, Leena ja Erkki mahdollisesti tarvittaessa Mynämälle pitämään vastaavanlaisen illan. Vaihdoimme Leena Rajalan kanssa puhelinnumeroita ennen kuin mielenkiintoinen ja antoisa ilta päättyi.

Omassa kerhossani pyrimme pitämään 4-5 kerhoiltaa vuodessa ja taaskin meillä oli pulaa aiheesta. Päädyimme pitämään edellä kuvaamani tapaisen illan Mynämäessä. Sen järjestimme syksyllä 2001.

Ajatus kummikoirasta kyti jo...

Kävin kutsumassa kunnanjohtaja **Eero Kiisken** tilaisuuteen, sillä ajatuksissani kyti jo ajatus kummikoirasta. Kunnanjohtajan kanssa keskustelimmekin siitä ja hän vaikuttanut hyvin myönteiseltä asian suhteen ja lupasi tulla tilaisuuteen. Saimme mukavasti yleisöä, kiitos **Vakka-Suomen Sanomien** toimittajan **Sari Honkasalon** sillä hän teki näyttävän ennakkojutun paikallislehden. Mynämäen kerhoillan kulku onkin Teille jo tuttua edellä kertomastani.

Haaste lähti kiertämään

Kerhomme johtokunta oli päättänyt heittää kunnalle haasteen kummikoirasta. Se olisi ns. pioneerityö eli ensimmäinen laatuaan tällä alueella. Lahjoituskoirista esim. huumekoiraksi olemme saaneet lukea lehdistä tuon tuostakin mutta että AVUSTAJAKOIRA! Kunnanjohtaja otti haasteen vastaan avustajakoiraillassamme, ja hän pani haasteen kiertämään, luvaten kunnan puolesta tilaisuudessa 5000 mk pohjaksi. Olin niin innoissani asiasta, että vastasin heti haasteeseen lupaamalla keväällä **Häämörin kenneliini** syntyvästä kultaisennoutajan pentueesta yhden pennun koulutettavaksi. Eipä haaste heti pysähtynyt vaan

saman iltana kerhomme johtokunnan jäsen **Hannele Virtanen Mountainhead's kennelin** omistaja jatkoi sitä lupaamalla pennun hinnan eli myöskin 5000 mk kasstaan. Hannele kasvattaa Portugalin vesikoiria. Kun niiden käytöstä avustajakoira ei ole vielä kokemusta, hän päätyi lahjoittamaan selvää rahaa. Näin meillä oli jo hieno alku kummikoiralle.

Puheenjohtajana olen vienyt haastetta eteenpäin yhdistyksille, vakuutusyhdistyksille, pankeille, yrittäjille sekä Mynämäen suurimmille työnantajille. Mistään minua ei ole heitetty kylmästi ulos, vaan asiaan on suhtauduttu myönteisesti. Minusta on ihailtavaa että kolme noutajaharrastajaa järjesti joulumarkkinoilla koiravedätystä lapsille ja saivat näin sievoisen summan lisää rahastoon. Yrittäjät järjestivät tanssit ja luovuttavat koko sen tilaisuuden tuoton ”Wirmo”-koiran hankintaan. Koiran nimestä ei ole päätetty mitään, mutta tuo nimi tulee tuon tuostakin vastaani, kun tulee puhe tästä avustajakoira-asiasta.

Wirmo Dog Show avainasemassa

Todennäköisesti Mynämäen Seudun Koirakerhon järjestämän koiranäyttelyn tuotolla tulee olemaan tärkein osa hankinnassamme. Ihaninta on se, että ajatus on lähtenyt myös kiertämään eteenpäin. Tulevaisuudessa varmasti löytyy muitakin yhdistyksiä jotka panevat voimansa likoon tämän asian hyväksi. Se vaatii tietysti paljon ”urheiluhenkä” ja jonkinlaista sisäistä paloa liikuntaesteisten ihmisten hyväksi toimimiseen.

Tulevan näyttelymme suojelijaksi olemme pyytäneet kunnanjohtaja Eero Kiisken ja hän mielellään lupautui ottamaan tehtävän vastaan. Hän on jo antanut lyhyen tervetuloitotuksensa kunnan ja omasta puolestaan näyttelymme PM-julkaisuun. Hän tulee lausumaan näyttelymme avaus- ja tervetulosanat, toivottaa tuomarit tervetulleiksi ja on mukana kun avustajakoira vetää juhlavasti Suomen lipun salkoon.

Hienoa on tietysti myös se, että Avustajakoira yhdistysten ihmiset tarjosivat apuaan näyttelypäiväksi jo ennen kuin me ehdim-

me edes ajatella sitä. Te olette jo nyt tehneet huomattavaa työtä kertomalla näyttelystämme, joka kulkee nimellä ” **WIRMO DOG SHOW 2002** ”. Se pidetään **Mynämäen Urheilukeskuksessa 31.8.2002**. Se on ryhmänäyttely FCI:n ryhmille 2 ja 8. Näemme näyttelyssämme näin ollen pinsereit, snautserit, molossityyppiset ja sveitsinpaimenkoirat sekä noutajat, ylösajavat koirat ja vesikoirat. Näissä ryhmissä on paljon harvinaisuuksia, joten meillä tulee olemaan paljon nähtävää. (Tarkemmat tiedot näyttelystä löydät Koiramme-lehdestä.)

Tuomarit ovat yhtä lukuun ottamatta ulkomaalaisia, joukossa on sellaisia tuomareita jotka ovat arvostelleet ehkä 1-2 kertaa aikaisemmin Suomessa. Saamme avustajakoira-

SAMPO
AVUSTAJAKOIRA

ihmisiä näyttelypäivänä käänöspalveluun, lipun- ja luettelonmyyntiin sekä palkintojen jakoon. Kiitän lämpimästi ja hyvin lii-

kuttuneena jo tässä vaiheessa TEITÄ. Me tulemme innolla Teitä kaikkia koirien käyttäjiä vastaan työpanoksellamme. Toivon ja

uskon että me yhdessä onnistumme ja Mynämäen pioneeriasema vahvistuu ja kantaa hedelmää jatkossakin.

FCI 2 & 8

myös pennut

DRIVE IN -KOIRANÄYTTELY

Mynämäen urheilukeskuksessa lauantaina

31.8.2002

Näyttelyn koko tuotto
Invalidiliitto ry:n
AVUSTAJAKOIRA-
TOIMINTAAN

***Aputassut
pitävät
huolta
Sinusta***

***Aivan kuten
Scania pitää
huolta omistaan***

SCANIA
Oy Scan-Auto Ab